

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Az Unitárius Egyház — Budapesti Unitárius Egyházközség — Unitárius Misszióház hivatalos havi tudósítója.

Felelős szerkesztő: Dr. Iván László

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Koháry-u. 4. Telefon; Aut. 17-4-24. Előfizetési ára egész évre 4- P, amely beküldhető a budapesti unitárius egyházközség 30.400 sz. postacsekkszámlájára

A kis gyermek születésére

Igy karácsony előtti időben betlehemesek járnak az utcákat, sűrű pelyhekben hull a hó, fehéren, szikrázón, hogy a nagy város utcáin sárrá tapossák s hogy a hegyoldalak s a végtelen mezők ünnepi fehér diszbe öltözzenek. Az üzletek kirakatai késő estig fényeskednek s kínálják ezer és ezer ajándékaikat az ünnepre készülő boldog embernek. S még a magasságos egek is érzik a föld örömét, a csillagok a hideg éjszakában vakítóan ragyognak s mennybéli seregek boldogan harsonázzák: „Dicsőség Istennek s jóakarát a földön az embernek.”

Minden, de minden a legboldogabb, a legörömteljesebb ünnep előizét adja, hiszen gyermeket várunk, gyermeknek születésére készülődik a világ. Karácsony ünnepének az adja meg az értelmét, hogy új, még eddig nem látott és nem hallott örömet, üdvösséget vár az ember a harmatozó egekből. A várakozásnak idegfeszítő percei ezek s a beteljesedésnek boldog órája az, amikor a feszültség feloldódik s itt van előttünk az új ígéret, az új szépség, az új öröm: a betlehemi gyermek. Így érzi ezt az ember évről-évre, századról-századra, immáron közel kétezer esztendeje.

És mégis mintha most ezekben a napokban többet várnánk, mint amennyit az előző nemzedékek vártak. Mintha Jézus születésének közeledtére nekünk nagyobb szükségünk volna, mint bárkinék másnak eddig ezen a széles világon. Mi, akik felébredőben vagyunk egy halálos álomból, egy hosszú, keserves lelki megpróbáltatásból, nekünk kétszer annyit jelent, mint más nemzedékeknek Jézus születése. Jelenti annak az új vallási világrendnek örömét, melyet kereszténységnek nevezünk, de jelenti azt is és ezt harsozóan, a mindenségbe belekiáltva jelenti, hogy ez a szerencsétlen, szomorú ember újra keresi a

nagy Titkot, amely a világ jelenségei mögött rejtőzik és hogy a hitetlenség boldogtalansága után utban van ismét arra felé, hogy megtalálja az ő Istenét.

Ezt jelenti a Karácsony az ezerkilencszázharmincharmadik esztendőben. Többet és nagyobb, mint eddig bármikor a világtörténelemben. Új világ felé megyünk, amelyben a gyermek megszületik, nemcsak Betlehemben, de minden szivben, hol bölcsőt készítenek fogadására. Testvérek, akik olvassuk ezt a néhány sort a betlehemi gyermek születésekor, vajjon az újjaszületés ígérete ott reng-e a mi lelkünk mélyén szép kis faragott gyermeknyoszolyában. Odahajolunk-e fehér függönyét széthuzva alvó arcocskája fölé s figyeljük keble pihegését s várjuk-e szemének megnyilatkozását? Hát ez unitárius lélek szétszórva szerte e hazában, mi hozzánk haterzekhez szól a legharsogóbban ezerkilencszázharminchárom karácsonyi üzenete. S mit mond ez a mennyei szózat? Dicsőség az Istennek s a földön jóakarát. Akárhogy tépnek, szagatnak, akárhogy támadnak, ne feledjük Testvérek, hogy a Béke született meg Betlehemben. Dicsőség Istennek, aki megvéd bennünket az igazi békétlenség ellen. Mert külső támadásnál lehet nagyobb békétlenség is, a léleknek elégtelensége, ha az evangélium szellemét veszni hagytuk.

De a szózat ezt is mondja: a földön jóakarát. Szeretet, Isten és ember iránt. Mi haterrek tanuljuk meg igazán, őszintén szeretni, jót, csak a jót akarni s egymás kezét erősen megfogni. Ez lesz az a szilárd pont, amelyen megállva, újjáteremthetjük önmagunkat és egész vallásos életünket. Ha ez valóra válna, nem volna mit félteni rajtunk, maroknyi seregen s e seregnek jövő üdvösségén senkinek sem.

Ha a gyermek megszületnék, ha a bölcsőt

ott ringatnák az unitárius lelkekben, akkor meny-
nyei seregek annál boldogabban énekelnek: Di-
csőség a mennyben s jóakarát a földön! Mert ez
új karácsony volna a mi életünkben, az unitárius
jövők dicsőséges, tiszta Karácsonya.

Joán László.

A karácsony melege.

Mi, akik a Földnek mérsékelt égöve alatt la-
kunk, hozzászoktunk, hogy karácsonyunkat hangu-
latossá teszi a havas tél csillanó szépsége. A fehéren
aláhulló könnyű hópelyhek láttára úgy érezzük,
mintha mi is tisztábbak lennénk s ilyenkor felébred
lelkünkben egy-egy régi drága emlék, abból a korból,
amikor még az életünknek jelentős eseménye volt
az első hóhullás, amikor még a lelkünk is fehéren
tündöklött vissza a hómezők szüzi tisztaságára, s
szívünkben a vissza nem hozható boldogság utáni
vágy melegségével gondolunk gyermekkorunkra...

Karácsony és gyermek... El lehet-e képzelni
a karácsony ünnepét gyermek nélkül? Nem. Az
egyik alkalom arra, hogy a lelkünk megtisztuljon
és fogékony legyen a legnagyobb dolognak: a sze-
retetnek befogadására; a másik drága közvetítője,
ébredtetője és tettekkészítője a szeretetnek.

A karácsony melege a szeretet. Ez a szeretet
vigasztal, gyógyít, átalakít és felemel. És csodát
tesz velünk, emberekkel azáltal, hogy a lelkünkben
levő homályban világosságot gyújt, megkeményedett
könyörtelenségünket könyörületeséggé változtatja át
s az ütéshez és ökleléshez szokott emberi kezet si-
mogatásra kényszeríti. Egész világunkat át tudja
alakítani ez a szeretet-parány. Mert a mi szerete-
tünk csak kicsiny paránya annak az örök és ki-
fogyhatatlan szeretetnek, amelynek forrása az Isten
lényege és az a tökéletesebb világ, amely az Ő kö-
zelében van. De ahogy ez az éltető-forrás bejut a
földi élet bünzátonyai és a kemény szívek sziklái
közé, egyre fogy, apad, mert a megszámlálhatatlan
mennyeségű kemény szikla mint legyőzhetetlen aka-
dály áll útjában ennek a drága éltető forrásnak...
Ezért csillan fel oly ritkán életünkben a jóság és
a szeretet melege. S míg a földi források, patakok
és folyók útját sok helyen virágos rétek és üdezöld
szinben pompázó lombos fák szegélyezik, addig a
szerelem forrása kietlen és szomorú emberszívek kö-
zött bolyong s partján csak egyetlen, örökzöld színű
fa hívogatja, csalogatja magaköré az elfáradt em-
bereket: a karácsonyfa.

A ragyogó, színes karácsonyfa alatt, amelyet
a szeretet ékesített fel, ott áll a gyermek, lelkében
csordultig felt örömmérséssel s amikor a hála kicsiny
kezét ölelésre indítja s köszönő csókjának melegét
érezzük homlokunkon, akkor egyszerre meglazulnak
a szeretet útjában álló kemény, hideg szívek s a
tétován utatkereső szeretetpatakok, mint kiömlő
folyó legyőzhetetlen áradása, átcsap lelkünkön s
elárasztja — ha csak rövid időre is — egész lé-
nyünket...

És amikor a szeretetnek ebben a diadalmas
órájában a sok-sok millió karácsonyfa alatt álló

boldog gyermekcsereg ajkáról felzeng a karácsonyi
ének: Menyből az angyal lejött hozzátok pásztro-
rok..., mérhetetlen magasságból, a megnyílt egék
boldog világából visszazeng az angyali kar örömi-
zenete: Dicsőség a magasságos mennyekben az Is-
tennek, a földön békesség és az emberekhez jóakarát!

Testvérem, szegény elfáradt testvérem, állj
meg te is egy pillanatra az élet küzdelmeiben, fogd
meg gyermeked kezét s lépj te is a karácsonyfa
alá. Ezen a szent estén légy a te gyermeked tanít-
ványa, mert ő megtanít téged a legnagyobb törvényre:
a szeretet törvényére... Ha nincs gyermeked, so-
kat találsz, aki felé nem nyul apai és anyai kéz
a szeretet ünnepén s aki boldog örömmel ragadja
meg a te kezedet... És ha talán elvesztett gyerme-
ked felett érzett bánatod sötét leple vonja be kará-
csonyfad ragyogását, oh akkor is állj oda, mert az
angyaloknak menyői karában meghallod és felis-
mered eltávozott gyermekednek boldog és vigasztaló
üzenetét...

Álljunk oda mindnyájan a lelkek nagy kará-
csonyfa alá s fogjuk meg a legszebb Gyermeknek:
a bethlehemi Kisdédnek kezét s amíg a karácsony-
est misztikus csendjében hangtalanul szállnak a fe-
hér hópelyhek, azalatt az elcsitult emberi szívekre
lassan permetez az öröm és a jóság éltető balzsama,
s csöndben, észrevétlen kinyílik lelkünkben életünk
legpompázóbb és legértékesebb virága: a szeretet...

Sz. Szabó István.

ISTEN ELŐTT.

Megszületett a szeretet.

Máté: 16. r. 24. v. — „Akkor
mondta Jézus az ő tanítványai-
nak: Ha valaki jöni akar én utá-
nam, tagadja meg magát, vegye
fel az ő keresztyét és kövessen
engem.“

Egyszerre születtek mind a ketten... Azon
az éjszakán, amikor a bethlehemi barlang-istálló-
ban először látta meg a földi világot az Istennek
Fia... Jeruzsálemnek egyik kertjében egy földbe
hullott magnak meghasadt a héja, megmozdult
csirája és elindult fölfelé, a napvilág felé.

Egyszerre születtek erre a világra... Jézus
és egy tölgyfa kicsike csirája. Jézus ott pihegett
a Mária ölében, a másik kis élet a föld melegé-
ben. Egyszerre pattant fel életük bimbója... s
mikorra a tavasz láthatatlan keze már virágdi-
szeket szőtt a rétek szőnyegébe, Jeruzsálem
egyik kertjében gyöngye kis hajtás lombja hajto-
gatta fejét a tavaszi égbolt alatt... Egyszerre
születtek, hogy találkozzanak... Ki tudja hány-
szor lépett el a harmincéves Jézus a harminc-
éves fa árnyéka alatt... s ki tudja, gondoltak-e
már akkor egymásra, arra az utolsó találko-
zásra?...

Egyszerre születtek, egy szent éjszakán,
— egy gyermek és egy piciny hajtás. Harminc-
három évig éltek... a gyermek férfi lett... a
tölgy, nehéz koronája, erős fa lett. És harminc-

három éves korában kivágták a tölgyet kereszt-fának... az Isten Fiának.

Egyszerre születtek a kereszt fája és a megfeszített Ember. Egymásnak születtek. A fa, ha beszélhetett volna, talán így szolt volna az alatta haladó Jézusnak: A tied vagyok, — Isten Fia. Sok ember számára árnyéknak születtem... sok madár részére ringó ágnek lettem, — de Neked, te földön járó Lélek, Neked... fájdalom-fa leszek. És Jézus is vajjon gondolt-e így rá, mikor még messze volt utolsó órája: Milyen jó alattad járni s megpihenni... vajjon gondolta-e: Milyen fájdalmas lesz majd rajtad meghalni?

Hogy van ez igazán?... Vajjon a születésünk virul már valahol a koporsónk fája?... Vagy később ültetik?... Mindegy. De biztos, hogy megvár minket. De hogy van a sorsunk idelenn megírva?... Születésünk már várnak itt reánk betegségek, könnyek?... fájdalomcsókkal a szomorúságok?... kísérnek — kísérnek, hogy egyszer megszenvedtessenek?... És ugyanígy sorban állnak az örömök, hogy megöleljenek?... Ki tudja?... Elő van-e írva sorsunk és ezen változtatni nem lehet?... Hiszen így borzasztó születni! Olyan ez, mint mikor egy anyamadar kikölt egy madárkát a meleg tojásból és életbe hívja... valahol, egy kicsiny kis falunak tótja, — kalitkát készít drótból... Zöld erdők mélyén, kis patak szélén szabadon röpköd és dalol a madár. Hegyek mély öléből, vándorutra indul a kalitkás ember... és az erdő szélén hurkot fon egy legény. Aztán egy szomorú napon találkoznak hárman: a dalos kis madár... a kegyetlen hurok és a drótkalitka...

Hát ilyen az élet?... Így születünk mi is és a gyermekeink, akik nem tudják, hogy a puha párnán alvó fejük mellé már letette a sors a szomorúságot, a nyomorúságot... és egy bárszony takaró alatt szendergő gyermek hamvas arca mellett ott várja már, mire ószhaju lesz, egy elszakadozott, rongyos koldusruha?... Ha ez így előre meg van írva, — de szomorú is a földre születni... De szomorú is volt a születése napja a mi Urunknak, Jézusnak...

De ne feledjétek el testvéreim, hogy vannak más sorsok is. Születtek már sokan szalmás ágyon... szük deszkaviskókban csak a hideg ölelgette fagyos karjaival a jajgató gyermek testét... de a rongyok mellé, amikkel koldus anyja betakarta, — meleg új ruhákat, rangot és jó álmot tett le Isten keze, ki a sorsokat itt osztogatja... és nagyon sok élet nem is lát tövist, hanem úgy suhan át ezen a világon, mint a nap-sugár a harmatos virágon, — mosollyal csókolja a könnyes virágot! de maga sohasem ismeri a szomorúságot.

Minden életsors kereszt a világon. Sokszor nem nehezebb sirni, mint nevetni. Mert fájdalmas teher, szenvedéssel sirni, — de épp olyan nehéz siró emberek közt mosolyogva járni. Elfeledni a magam bánatát és vérző szívemmel a

sirót vigasztalni... Kereszt a mosoly is, — csak éppen virágból van fonva, de épp olyan nehéz.

Valamiért jön mindenki ebbe a világba, vagy valamiért... vagy valakiért. Valami feladat várja, amelyre csak egyedül ő alkalmas. Ez a munka annak az embernek a keresztje. Az egyik csak azért születik, hogy anyja legyen egy szép Lélek számára, akit ártatlanul el fognak itélni az igazságért... és ezt a fájdalmat csak a te lelked képes elviselni, — ezért lettél anyja... ez a te kereszted. Ha arra születél, hogy alázatos légy emberek között, — ez a te kereszted, — és a leggőgösebbek közé fogsz születni, hogy tanulják meg tőled, — te pedig megszenvedsz... Mert mindenki egy új szín ezen a világon... Szeretet-Országnak egy-egy kiküldöttje, az Isten Lélek-arcának egy-egy szép vonása és úgy vállal nehezebb, vagy könnyebb sorsot, amint szeretete ereje megbirja...

Érzitek-e most hát testvéreim, hogy milyen nagy Szeretet született le hozzánk Jézusban?... Olyan romlott lelkű világban, mint a mienk, nem volt elég csak szóval mondani, hogy mennyire szeret Isten bennünket, — hanem meg kellett mutatni tettel... ezért vállalta el a keresztjét, mert csak így hittük el, hogy szeret bennünket. Aki képes elszenvedni ezért a keresztjét, az igazán szeret.

Érdemes szeretni?... Kedves testvéreim, — karácsony ünnepén ti is szeretetre vágytok. Erről beszélnek az ajándékok. Ugye, hogy jó kapni, — ugye, hogy jó kapni szeretetet?... Ajándékozásban ezt cserélgetitek és keresitek.

Jó volt születni! Ne mondjátok azt a születés ünnepén, hogy ti rossz időben születtetek. Jó volt születni éppen most nektek is, mindnyájunknak... jó volt születni ide, mert itt minden szivben a fájdalom zokog, — és így lehet vigasztalni, van mit enyhíteni... minden nap száz és száz alkalom nyílik jónak lenni... itt lehet szeretni, — most lehet szeretni tanulni kezdeni. A karácsony az első lépés a Szeretet felé... De bármennyi Jézus születés-ünnepet értél is a földön, — első igazi karácsonyod az volt, vagy lesz, amelyen szivedben megszületett a Szeretet...
Biró Lajos.

NEGYVEN ÉV.

Két levél.

Józan Miklós püspöki vikárius negyven éves lelkészi jubileuma alkalmából az egész világból jöttek az üdvözlések. Ahol csak valaha megjelent magyaros szép alakja s ahol megszólalt nemes érces hangja, mely egyformán hirdette úgy az isteni, mint a magyar igazságot, mindenütt szerzett tisztelőket és barátokat magának és nemzetének. A levelek özönéből két levelet választottunk ki: az egyik Torockóról jött, abból a kedves és híres kis bányavárosból, ahol a nap kétszer kél fel, s amelynek hűséges unitárius lakói meleg szívvél és boldog ragaszkodással

gondolnak vissza az ő híressé vált lelkipásztorukra. Ez az üdvözet a torockói kebli tanács jegyzőkönyvi kivonatának képét hordozza. A második levél a messzi kódos Angolhonból jött s azt mutatja, hogy milyen értéknek tartják Józán Miklóst a külföld unitáriusai. De beszéljenek inkább az eredeti irások:

Kivonat a torockói unitárius egyházközség keblitanácsának 1933. szeptember hó 17-én tartott rendes ülésében felvett jegyzőkönyvéből.

Ad. 62. Benczédi Domokos elnöklő lelkész úr előterjeszti a „Budapesti unitárius Egyházközség“ 183—1933. sz. azon megkeresését, melyben főtisztelendő Józán Miklós úr ömértósága, püspöki vikárius, a Felsőház tagja — lelkészi szolgálatának 40 éves jubileuma alkalmából tartandó diszközgyűlésre Egyházközségünket is meghívja.

Határozat: Mélységesen szeretett egykori papjára s itteni szolgálatának letűnt szép idejére gondolva, több öreg presbyterünknek könnyű perdül ki szeméből s busan sohajtunk fel, — hogyha szárnyaink volnának mint a most költöző madaraknak — édes örömmel röpülnénk a Józán Miklós házatájára, — elmondani Neki, hogy most is úgy szeretjük — vagy talán még jobban — mint ezelőtt 35 évvel, mikor mint fiatal papunkat, ifju feleségével együtt magunkénak mondhattuk. Hogy élő szóval kívánhatnánk a most már öregedő püspöki vikárius ömértóságának és kedves családjának zavartalan, boldog hosszú életet. Végtelen sajnálatunkra ezt csak írásban tehetjük meg, mert helyzetünk szegénysége, kötöttzárnyu madarakká tett bennünket.

Péterffy Gyula egyh. jegyző indítványára a keblitanács egyhangulag elhatározza, hogy szeretetének kifejezéseken Józán Miklós bupapesti unitárius püspöki vikárius ömértósága 40 éves papi szolgálatának emlékére, — ki négy évig egyházközségünk papja volt, — az egyház pénztára terhére 5000 azaz Ötezer Leu alapítványt tesz a torockói unitárius Kulturház javára „Józán Miklós jubileumi alap címen.“

A jubileum napján tartandó templomi istentiszteletünkben lelkészünk imában fog megemlékezni egykori elődjéről s ugyanazon énekekben kérjük Isten áldását a jubiláló főpapra, melyek a budapesti jubileumi istentisztelet sorrendjén szerepelnek

K. m. f.

A kivonat hitelül: Benczédi Domokos s. k. lelkész, elnök, Vernes Ferenc s. k. Simándi Andor s. k. Rácz Ferenc s. k. Kerekes István s. k. Pál Simon s. k. egyh. gondnok. Kelemen Ferenc s. k. egyh. pénztáros. Péterffy Gyula s. k. egyh. jegyző. Simon Gyula s. k. Both István s. k. Kelemen Ferenc s. k. Czupor Albert s. k. Czupor András s. k.

Az angol unitárius egyházak képviselő testületétől (British and Foreign Unitarian Association) pedig dr. Csiki Gábor unit. missziói lelkész útján a következő üdvözet érkezett:

Kedves dr. Csiki!

Az angol unitárius egyház nevében a legmelegebb üdvözetem kívánom tolmácsolni Ön útján Józán püspöknek Az ő 40 éves lelkészi szolgálatának jubileuma alkalmából kívánok Neki a jövőre még sok sikert és boldogságot. Sokan emlékszünk mi még itt reá, mint az oxfordi Manchester College kiváló növendékére, akinek ifju szívét nemes eszmények hevítették, ki a mi angol nyelvünkön is elragadó ékesszólással hirdette az Isten igéjét. Méltóságteljes megjelenésével és fellépésével örök emléket hagyott szívünkben. Már akkor nagy reménységgel tekintettünk mi is reá, s az évek során, amint pályafutását figyeltük örömmel állapítottuk meg, hogy minden várakozást felülmúló sikerrel szolgálta a szent ügyet melyre életét ráterítette. Kemény munkát végzett, s munkáját Isten áldása kísérte. A megpróbáltatásoknak bátran szembe nézett s hivei lelkében a szent hitet megerősítette.

Az angol egyház nevében mi is osztozni kívánunk abban az őszinte tisztelet nyilvánításban mely őt mint nemes polgárt és honfit, mint a Mester Krisztus hű tanítványát és az Ur igaz szolgáját méltán megilleti s kérjük a jó Istent, hogy tartsa meg őt sokáig és adjon Neki hű szolgálata fejében még sok igaz örömet.

Isten áldása legyen és maradjon Ő rajta s mindazonkon kiket szive szeret.

Alfréd Hall s. k.
elnök.

Még sok szép levelet közölhetnénk, amelyek magyar és angol szivek érzéseit tolmácsolhatnák olvasóinknak, de helyszüke miatt nem tehetjük. Csak annyit mondhatunk még, hogy legyünk hála-lásak Istennek a mi ősz főpásztorunkért s kérjük a mi Mennyei Atyánkat, hogy őt sokáig, nagyon sokáig éltesse.

A JÖVŐ UTJAIN.

Jelenünk és Jövőnk. (II.)

Egyházi törvényeink szerint az ország különböző vidékein lakó unitáriusok egy-egy közelebbi, könnyebben megközelíthető anyaegyházközséghez tartoznak. Oda fizetnek egyházi adót és onnan várhatnak gondozást. Megállapíthatjuk azonban, hogy az a családkönyv, amely bitelesen igazolhatná, hogy hány hive is van az egyházközségeknek külön-külön, a mostani eljárással el nem készíthető. A kisebb-nagyobb csoportok, filiák, szórványok egy-két évenként való látogatása minden rendszer nélkül azt eredményezte, hogy az országos statisztikából akarjuk megtudni hiveink számát. S ha hiveink családi állapotával sem vagyunk tisztában, honnan is tudnunk azt, hogy hány tankötelesünk van összesen. Ezért azok a számszerű jelentések, amelyek az egyház népességének hű képét kellene adják, sohasem lehetnek megbízhatók. Nincsen lehetőség arra, hogy minden lelkész összeírhasssa, nyilvántarthassa legalább megközelíthető pontossággal sem az egyházközségéhez tartozó hiveket, ha nem szabjuk már egyszer meg a nagykiterjedésű egyházközségek határát.

Ha tisztában vagyunk a hivek számával, akkor feltétlenül megállapítandó a minden adózásra kötelezett évi egyházi adója, amit szigorúan be is kell hajtani, mert a befolyt összeg biztosíthatja csak azt a lelkészi gondozást, amire szükség van. Nem lehetnek sokan tovább is szíveségből unitáriusok. Nem lehetnek sokan évtizedeken át unitáriusok anélkül, hogy egy fillérrel is építenék azt az egyházat, amelynek, legalább is temetéskor kitűnik, hogy tagjai voltak.

Mihelyt az adózás szigorúan végre lesz hajtva, mindjárt más érdeklődés, más vérkeringés indul meg az egyházi életben, mert akik meghozták áldozatukat, várni is fognak valamit az egyháztól.

Amíg nem tudják azonban hiveink, hogy szorosabban melyik egyházközségnek a tagjai, addig nem is fizethetnek rendszeresen. Kérni sem lehet tőlük, mert nem lehetünk tisztában azzal, hogy valahová, Budapesten, vagy vidéken nem adózott-e már egyik-másik.

A lelkészek személyes ismeretsége, a hivekkel való szeretetteljes barátsága is csak akkor

fejlődik, erősödik, ha nem évekre szóló megszakitásokkal, hanem rendszeresen tarthatja fenn az összeköttetést.

A mi egyházunk fennmaradása, fejlődése nemcsak a hitigazságokon, hanem a testvéri szereteten, a baráti megbecsülésen át biztosítható. Az egyházközsegekben s az egész egyházban másodrendű minden törvény, minden szabály, mert minket elsősorban az erdélyi lélek tart össze. A kereteket azért kell kiépítenünk, hogy azokban felállithassuk azt a tűzhelyet, ahova eljárjanak lelkileg fölmelegedni szétszort hiveink. Ennek a tűzhelynek pedig csak az egyházközség lehet őrizője. A Dunántul lélekszámát nem ismerjük. 270—300 azonban biztosan van. A szétszortan lakó hiveink közül többen mondják, hogy nem tudják, melyik egyházközséghez tartoznak. Rendes, előre megállapított istentiszteleteik nincsenek. A különböző iskolákba járó növendékeik hitoktatása csak részben felel meg a követelményeknek. Konfirmálásról nem gondoskodhatunk. A csekély számú fiatalság nem talál összeköttetést az egyházzal épen akkor, amikor legnagyobb szüksége lenne rá. Nekik nemcsak szónoklatokra van szükségük, hanem elsősorban baráti melegségre, közvetlenül éreztetett szeretetre. Ezt pedig azzal, hogy 1—2 évben istentiszteletet tartunk, nem mutathatjuk meg szívünk szerint. Hiszen csak annyian vagyunk, hogy egy nagy családnak minden tagjára gondunk lehet.

Igen üdvös volna a Dunántul felosztani 3—4 filiára. Ezekben a filiákban évenként tartandó a beszédett egyháziadó által lehetővé tett többszöri látogatás istentisztelettel, urvacsorával. Meg kell szabni, hogy hol és mikor köteles a lelkész megjelenni évenként és havonként.

Ismételjük, hogy mindezek a kérdések minden nagyobb nehézség nélkül megoldhatók, ha a más egyházaknál kötelező egyházi adóknak csak egy részét is befizetik hiveink. Ha csak egy párányt hoztuk magunkkal az erdélyi székely hitbuzgóságának és áldozatkészségének, akkor önként, szívesen adjuk össze az egyházunk fenntartására szükséges összeget. A mező felosztása pedig a pásztorok dolga. Az egyházi élet elenevebbé tétele az lelki gyönyörűségük. Érezzük, hogy igen nagy szükség volna számbavenni a teendőket. Érezzük, hogy minden egyházunk jövőjére, jelenére annyira fontos kérdésben most kell megoldást találnunk, amíg nem késő. S e kérdésekre a lelkész kör adhatna egyedül feleletet.

Spectator.

Bölöni Farkas Sándor Unitárius Iparosok és Kereskedők Köre nov. 26-án este nagy számban összegyűlt tagjaival szépen sikerült baráti vacsorát rendezett. A vacsorán, mely a baráti összetartozás szép megnyilvánulása volt, *Pethő István* lelkész beszédében ismertette és vázolta Bölöni Farkas Sándor életének és munkásságának az egész magyarság szellemtörténetében is kiható értékes munkásságát.

IFJUSÁG.

Téli konferencia.

A csonka országban élő unitárius ifjuság ennek az esztendőnek júniusában tartotta meg első ízben nyári konferenciáját Dunabogdányban azzal az elhatározással, hogy ezt minden nyáron megismétli. Ugyanakkor felmerült az a kívánság is, hogy a nyári konferenciák előkészületül téli időben is rendeznek egy rövid két-három napos u. n. téli konferenciát, amelyet a fővárosban tartanak meg s amelyen a részvétel semmibe sem kerül; így mindenkinek alkalma adódik a konferenciák eszmevilágával megismerkedni, azt megszeretni s így a jövő munkájába bekapcsolódni. A nyári konferencia egész szellemi tartalmát ügyesen foglalták össze a konferencián részt vett ifjak s sokszorosítva elküldték egyházi vezető embereinknek, abban a reményben, hogy ezek után ők is érdeklődni fognak a „konferenciások” munkája iránt. Egyébként szívesen küldik el bárkinek is ezt összefoglalást, ha valaki kéri a konferencia elnökétől: **Pethő István** lelkésztől (IX., Rákos u. 3.)

Az u. n. téli konferenciát 1934. január 4—7 napjain rendezi meg a konferenciás tábor a Rákos-utcai Misszió Ház templomában és szeretetvendégség termében a következő programmal:

Január 4. d. u. 3 órakor. Áhitat: **Pethő István** d. u. fél 4. Az ifjuság vallásos élete: **Gönczy Samu.** Utána: megbeszélés.

Január 5. d. u. 3. rövid áhitat, utána „Szükség vagy igazság” címen előadást tart **László Gyula** tanár. d. u. 5. „A materializmus szárnyain lsten felé” címen előadást tart **Borbély Andor** hirlapíró.

Január 6. d. e. fél 10 ó. áhitat, utána: „Az unitárius ifjuság szerepe a keresztény ifjuság soraiban.” Előadó: **dr. Iván László.** D. u. 4 ó. (Középiskolás fiúk számára): „A legnehezebb küzdelem a diák életben.” Előadó: **Pethő István.**

Január 7. d. e. 10 ó. Konferenciázó ünnepi istentisztelet a Misszió Ház templomában. Imádkozik: **Ferenc József,** prédikál: **Pethő István.** D. u. 1 ó.: Konferenciás közebed a Szeretetvendégség teremben. Résztvételi díj 30 fillér, a konferencia nyári költségeire. Erre jelentkezni lehet január 4-én estig.

A konferencia összehívására **Pethő István** a konferencia vezetője a következő felhívással fordult a csonka országban élő unitárius ifjusághoz:

Kedves Barátom!

Egy rövid féléven belül most már másodszor kopogtatok ajtódon, lelkednek ajtaján. A dunabogdányi nyári konferencia meghozta a maga gyümölcsét, megtermette az ifjuság fiatal fájának bőséges szép termését.

Azok, akik résztvettek a nyári konferencián, egymásra találtak s azóta egymás kezét fogva, a lelki újjászületésnek utját járják. Dunabogdányban megszületett az unitárius ifjuság kollektív lelke s ez a lélek boldogan ismeri fel, hogy vallásunkban új élet csak úgy kezdődhetik, ha az az ifjuság lelkén keresztül az Evangélium szelleméből táplálkozik. Ma körülöttünk az egész világ ifjusága új utakat keres s ebben a keresésben nagy segítőtársra talál régi idők örökké új, örökké modern igazságaiban. Ezeket az örök-új igazságokat akarjuk mi, konferenciás ifjuság a gyökerükig megismerni s ezeknek segítségével akarjuk mi — mert lsten is így akarja — életünket megreformálni. Mi érezzük, hogy igaz az a régi latin mondás: „Semper reformari debet”, de ezt elsősorban a saját életünkön. akarjuk kezdeni, hogy így megerősödjön, ellenállhatatlan erő, áttörhetetlen evangéliumi sereg lehessünk, amikor arra lsten elhív bennünket.

Ezért rendezzük meg a téli konferenciát Budapesten a rákos-utcai Misszióházban január 4—7. napjain a felső-

rolt program szerint. A téli konferencia már az öntudatra ébredt unitárius ifjuság kívánsága és utolsó pontig kizárólag az ő alkotása. Ezen az első, saját kezdeményezéséből származó találkozón akarja meglátni az ifjuság, hogy hol vannak hiányok, melyeket pótolni, hol vannak betegségek, melyeket gyógyítani kell. Vagyis látni akarjuk, hogy a második nyári konferencián mit kell építenünk a lelkek világában.

A belső átalakító munkát mi elkezdtük s akik megkezdtek, azok érzik ennek lelket ujitó belső boldogságát. Ha kételkedel, jöjj és nézd meg, mire képes az Evangélium ujjászülő ereje. Ha pedig már hiszel, csak annál inkább jöjj és erősödni fogsz! Ebben a meggyőződésben várlak és hívlak. Siess, ne késlekedjél! Szíved ajtaja előtt állok és zörgetek; nyisd meg ajtódat, ezt kéri Tőled
baráti szeretettel
Pethő István.

A felhívással kapcsolatban olvasóink figyelmét rá akarjuk terelni az ifjuság megmozdulásaira annál is inkább, mert ezeket nemcsak megfigyelni érdemes, hanem azokban teljes erővel résztvenni, még az öregebb nemzedéknek is. Az ifjuság útja — úgy látszik — az ujjászülető keresztény szellemnek lesz a győzelme. S ezért minden támogatásra és érdeklődésre érdemes. Vegyenek részt, akik csak tehetik az ifjuság megbeszélésein, mert gazdag aratással fognak onnan távozni.
I. L.

A 30—40 évesek aktiv szerepe.

A mai viszonyok között a 30—40 évesek nem tudtak maguknak oly biztos jövőt teremteni, mint a múltban ez az ily koruaknak lehetséges volt, azonban egyeseknek mégis sikerült az életet megfogni. Ezek az életküzdelemben fokozott tevékenységet kell, hogy kifejtsenek, hogy megszerzett pozícióikat megtarthassák, de ennek dacára az egyház is számot tart ezek munkásságára. Az élet révbe jutottjai az egyházzal se szabad, hogy megfélekedzenek, ha egyházuk hivatását és megbecsülését a szívkön hordozzák. Látszat szerint lehetnek az egyházzal szemben közönyösök, de szívük szerint az egyházzal szemben elkötelezve vannak.

Elkötelezve vannak arra, hogy az egyház szellemi mozgalmait közreműködésükkel élénkítsék, fokozzák; anyagi hozzájárulásukkal előmozdítsák. És elkötelezve vannak arra, hogy az egyházi testületek alkotmányos életét életerőssé és hatékonyá tegyék.

A régi gárda kidülőben van és a világi elem utánpótlására hivatott ifju generáció megmozdulását nem látjuk.

Az egyház alkotmányos életébe a világi elem bele kell, hogy gyakorolja magát, mert az nem is olyan könnyű feladat. A többi egyházakban a világi elem nagy száma folytán bőven akadnak olyanok, akik az egyházi élet munkáiként *kiólasztódnak*. A mi kis egyházunkban az intelligens elem *egészben* részese kell, hogy legyen az *egyházársadalmi és alkotmányos életnek*. Ebben mutatkozott a múltban is egyházunk ereje és az unitárius összetartás.

Az új esztendőben az ifju gárdát az egyházi életben szeretnők felvonultatni. Ezért felkérjük a már aktiv egyháztagokat, hogy az egyházi életben való tevékenységre készséges hitrokonainkat hozzák az elnökség tudomására.

Az egyházi lapok pártolásában és a szellemi mozgalmak munkálásában az ifju gárda munkateret találhat, ha az egyházzal szemben elkötelezettségét férfias akarattal megmutatni akarja.

A 30—40 évesek felvonulását az összes egyházi mozgalmakban várjuk. Tett az első — szó a második!
Dr. T. Gy.

Magyar imádság 1933. Karacsonyan

Könyörög a Rög. — A fájdalomtól annyit szántott Rög... könyörög... Emeld ki barázdáiból a kinok ekéjét... melyet Szenvedés-lovak buztak, vontak a Rögön...

Könyörög a Rög, — az árva magyar Rög... akinek nincs sehol testvére a földi rögök között... Testvére csak a Nap az égen, mely megszanja és Fényből varrt köpenyét ráadja a koldus Rög vállára... testvére csak a Hold az éjszakában, mely szeliden regél a régi boldogságról, a bólogatva hallgató nádasoknak... Testvére csak a messzi Keletről szálló Szellő, mely amíg elsuban fölötte, — bús kezével megsimogatja forró homlokát... testvére csak a földre bullott hó, amikor rátakarja fehérbundáját... hogy meg ne fagyjon a szíve...

Ez a szomorú magyar Rög könyörög... ne szántson többé rajta a Fájdalom... ne arasson rajta népe könnyes kenyeret... könyörög a Rög, — Isten... Hozzád, aki valamikor kiformaltad és örömmel vetted be... könyörög a Rög, hogy ne kelljen többé tövist teremnie, — a Rög is megszánta már őket és nem bírja már látni a sírva magvetőket... könyörög a Rög, mert nem bírja már őket, nem bírja már el az élöket és nem bírja el az eltemetetteket, mert minden halottnak a szíve keserű... könyörög a Rög... Istenünk... Irgalom... Rögök, Földek, Országok, Világok és Szívek Istene... mikor minden szív ajándékot vár... mikor minden szív ajándékot kap, szép ünnepünk napján mi semmit sem kérünk, csak megtalálhassuk még egyszer, — amit elvesztettünk... a régi rögöket... a magyar rögöket... a régen szenvedő Rög, — könyörög... Hallgasd meg Amen
BIRÓ LAJOS

KRÓNKA.

Az Unitárius Misszió Ház bizottságának diszülése.

1933. november hó 9-én délután 6 órakor dr. Csiki Gábor lelkész m. kir. kormányfőtanácsossá történt kinevezése alkalmából diszülésben ünnepelte az Unitárius Misszió Ház Bizottsága egyházi vezetőjét. A diszes gyülekezet együtt énekelte az ünnepelttel: Egy Istenünk egy magyar hazánk e. egyházi énekünket. *Ferencz József* a Misszió Ház h. lelkésze imájában emelte fel a háládatos lelkeket minden munkát és törekvést megjutalmazó isteni gondviselés színe elé. *Borbély Pál* tanár orgonajátéka után nyitja meg dr. Mikó Gábor a diszgyűlést, aki meleg szavakkal emlékezik meg dr. Csiki Gábor lelkész értékes és

eredményes munkásságáról, válaszolja a Misszió Ház tíz éves munkásságának jelentősebb eredményeit s átadja azt a kelyhet és tányért, melyet a Bizottság tagjai dr. Csiki Gábor tiszteletére ajándékoztak a Misszió Ház templomának, hogy az helyben a kis gyermekek keresztesítésénél, vidéken pedig urvacsoraosztásnál tegyen szolgálatot. *Ferencz József* határozati javaslatát, mely szerint angol és amerikai testvéreink örömről értesítendők a diszülés egyhanguan elfogadta. A magyarországi unitárius egyház egyeteme és intézményei nevében *Józan Miklós* püspöki vikárius üdvözlí az ünnepeltet, s köszönti őt külön szegényeinek a nevében is, akikért munkássága során oly sokat fáradozott. A Duna-Tiszamenti unitárius egyházkör üdvözlét levélben *dr. vitéz Kozma György* felügyelő gondnok és *Biró Lajos* lelkész, köri jegyző tolmácsolják. Unitárius egyháztársadalmi egyesületeink üdvözléseit a Nőszövetség részéről, *Buzogány Anna*, a Bölöni Farkas Sándor Iparosok és Kereskedők Köre képviselőjében *Berde Lajos*, Brassai Ifjúsági Egyesület *dr. Szabó Elek*, Leányegyesület *Imreh Ilona*, Cserkészek *dr. Kisgyörgy Ferenc* tolmácsolták. *Dr. Eöttövényi Olivér* a Magyar külügy társaság nevében a magyar ügy érdemes munkássát méltatja effoglaltsága miatt levélben tolmácsolt üdvözlétben, míg *dr. Szeremley Ákos* a Magyar Székely Egyesület nevében üdvözlí Erdély szülöttét és székely faj ragaszkodó hűséges fiát. *Dr. Csiki Gábor* meghatott hangon köszöni meg az ünnepeltetést, mely további munkássághoz erőt, hitet és bizakodást nyújt, hogy megkettőzött akarattal küzdjön és dolgozzon egyháza és a magyar ügy szolgálatában. *Dr. Mikó Gábor* elnöki zárszavai után a Himnusz eléneklésével ér véget a diszülés. Az ülést követő baráti vacsorán, melyet a Misszió Ház gyülekezeti termének vendégszerető és barátságos környezetében rendeztünk meg *dr. Mikó Gábor* megnyitó szavai után *dr. Putnoky László* műegyetemi professzor üdvözlí az ünnepeltet. *Dr. Fodor Oszkár*, a Zsófia Gyermekszanatorium egyesület, *Szentmártoni Kálmán* igazgató a régi kollégium, *vitéz Holényi János* ny. tábornok az Erdélyi Férfiak Egyesületének üdvözlő szavait tolmácsolja. *Dr. Benczédi László* dr. Csiki Gábornét köszönti, mint a protestáns lelkész hűséges élete párját, aki nélkül a lelkész benső harmonikus családi életén felépülő életmunkája el nem képzelhető. A bensőséges és baráti találkozás a késő esti órákban ért véget.

Ferencz József.

Az Unitárius Misszió Ház tiz esztendeje.

Az Unitárius Misszió Ház fennállásának tizedik esztendejében vezető és egyben alapító lelkészét dr. Csiki Gábort, Magyarország kormányzója m. kir. kormányfőtanácsossá nevezte ki. A kitüntetésben a személyi érdemek elismerése mellett egy intézmény tíz esztendő munkásságának megbecsülését is kell látnunk.

A világháboru befejeztekor bekövetkezett szomorú események s a trianoni kényszerbéké megváltoztatta a magyar unitáriusság arculatát.

A kilencedik unitárius egyházkör leszakad az anyaegyház testéről és haterer lélekkel magára marad. A változás percében Budapest, melyre most óriási sulyu feladat nehezedik, mert a megcsontított országban az unitarizmus szellemi arculatát kell, hogy megmutassa, egy lelkészével néz szembe a feladatoknak. Három vidéki egyházközségünk saját gondjaival van elfoglalva és expanzív jellegű munkássággal foglalkozni képtelen. Az unitáriusság száma Budapesten megszorodik, jelentőségében megerősödik s talán az egyetlen az ország protestáns gyülekezetei közül, mely legnagyobb részében intellektuel hallgatóságból áll. A gyülekezet legnagyobb részben kicserélődik. Vezetése is teljesen az erdélyi menekült hivek kezébe kerül. Ezek 1920-ban *Biró Lajos* személyében másod-lelkészt állítanak *Józan Miklós* lelkész-esperes mellé éppen így a hódmezővásárhelyi köri közgyűlésen, mely 1920-ban az unitáriusság számára lelki vezért választ, eddigi esperese, *Józan Miklós* püspöki vikárius személyében, a vezérszerepet már az erdélyi unitáriusok viszik s belőlük alakul ki az Igazgató Tanács, mely ma az egyház legmagasabb kormányzó testülete. Budapest környékén, az elővárosokban lassan gyarapodni kezd hiveinknek száma s a nagyobb vidéki városokban gombamód állanak elő a 20-50 lélekből álló szórványgyülekezetek. A világháboru után megváltozott élet új formákat és munka módszert kényszerít reá az egyházakra, melyekhez minden élni akaró egyháznak alkalmazkodnia kell. Az erdélyi hivek gyermekeikkel együtt telepednek le Budapesten, akiknek részére már az új vezetőség gondoskodik két hitoktatói lelkészi állás szervezéséről. Az egyházra feladatok nehezedenek, a missziós munka mellett nyers terület marad az egyre nagyobb jelentőséget nyert belmissziói és egyháztársadalmi munka, az általános nyomorúság fellépésével együtt jelentkezik a karitatív tevékenység megindításának szükségessége.

Ebben a légkörben érkezik meg Budapestre 1921-ben *dr. Csiki Gábor* akkor még kolozsvári lelkész, aki a magyar unitárius és nemzeti érdekek védelmére és propagálására Angliában és Amerikában hosszabb ideig hivatalos köruton volt. Hosszabb ideig tartózkodik a magyar fővárosban s utat és módot talál arra, hogy személyes tapasztalatait az egyház budapesti egyházi és világi vezetőivel megbeszélje. A helyzet tanulmányozása után jön arra a gondolatra, hogy lépéseket tegyen angliai és amerikai unitárius testvéreinknél, hogy külföldi mintára Budapesten egy Misszió Házat létesítsenek, melynek létesítésével az új feladatok könnyen megoldást nyerének. *Dr. Csiki* elképzelése szerint a város déli részében egy olyan épület volna vásárolandó, ahová később egy második templomot lehet beépíteni a meggyarapott hivek részére, akik részben a távolság, részben pedig a férőhelyek hiánya miatt, különösen a nagy ünnepeken, nem tudják a Koháry-utcai most már szűkké vált templomot látogatni. A megvásárolandó bérház alkalmas helységeket tudna adni a missziói lelkészi iroda, főiskolai diákinternátus, egyháztár-

sadalmi életünket helyes irányba decentralizáló egyesületeink és lelkészi lakás részére. A dr. Csiki lelkében megszületett gondolatot elsősorban is Józán Miklós püspöki vikáriussal s ma már sajnos elhalt nagytudású dr. Költő Gáborral közölte. A tanácskozásokba és tervezetésekké később belevonták dr. Barabássy István, dr. Kozma Jenő, dr. Mikó Gábor és néhai Nyiredy Jenő vezető férfiakat. Ez az ad hoc bizottság nyújt át 1922-ben a dr. L. C. Cornish vezetésével, erdélyi és magyarországi unitárius testvérei sorsát tanulmányozó közös angol és amerikai bizottságnak egy memorandumot, melyben egy ilyen elképzelésű Misszió Ház létesítését javasolják. A terv tovább érik s dr. Drummond 1923 februárjában Budapestre jön, hogy annak realizálásáról tárgyalásokat folytasson. Nézete szerint a terv számára csak akkor tudnak barátokat szerezni, ha az angol és amerikai hivek előtt munkásságáról előnyösen ismert dr. Csiki Gábor vállalkozik a létesítendő Misszió Ház lelkész-vezetőjének. Amerika és Anglia dr. Drummond jelentése után elhatározza magát egy Misszió Ház céljait szolgáló épület megvásárlására és még ugyanazon 1923. év júliusában 17.400 dollár árban megvásárolják a IX., Rákos-utca 3. szám alatt fekvő ingatlant, hogy az a magyar unitárius misszió céljait szolgálja. A ritka előnyös vásárt dr. Kozma Jenő lelkes áldozatkészsége tette lehetővé, aki kifizette a ház vételárának egy részletét, azzal az engedménnyel, hogy azt a társulat a maga részére átválthassa, ami Jeremias Smith népszövetségi pénzügyi főbiztos, amerikai unitárius testvérünk közbejöttével később meg is történt. A ház angol és amerikai unitárius testvéreink telekönnyi tulajdonává válik s annak bevételi tiszta jövedelme a magyar unitárius missziói munka s a munkát elsősorban végző lelkész fizetésének javadalmazására szolgál, mely utóbbihoz az amerikai társulat még rendszeres évi összeggel is hozzájárul.

Angol és amerikai testvéreink áldozatkészsége juttatta dr. Csiki Gábort álma megvalósulásához és a magyar unitarizmust oda, hogy elképzelésének következményeképpen a Misszió Ház budapesti és vidéki munkájában ma már két lelkészt állít a magyar unitarizmus anyagi megterhelése nélkül, a magyar unitarizmus munkájának szolgálatába. Dr. Csiki Gábor lemond kolozsvári állásáról, hogy munkásságát Budapesten, a Misszió Ház vezető lelkészeként folytassa s életének minden erejét ez intézmény, s rajta keresztül a magyarországi unitarizmus szolgálatába állítsa.

A ház megvásárlásával létesül egy intézmény, melynek munkássága azonban a lakásügyeket korlátozó rendelkezések miatt nehezen tud lendületbe jönni s mint életet tápláló erő ma is a fokozatos fejlődés és haladás képét mutatja. Budapesten és vidéken kezdi meg lelkészi szolgálatát dr. Csiki Gábor, a hó első vasárnapján a Koháry-utcai templomban szolgálva, ifjusági Istentiszteleteket tart, a Csobánc-utcai iskola tantermében a későbbi Rákos-utcai templom hiveinek hirdeti az igét; Pestszentlőrincen be-

indított szolgálata jelzi az első pestkörnyéki, Debrecenben végzett munkája az első vidéki missziós lelkészi szolgálatot. A lendület szárnyai azonban nem csappannak meg. A munka a ház birtokbavétele nélkül folyik tovább. A Mária Valéria és a Pongrác-telepen ideiglenes diákinternátusok létesülnek, melyek 1928-ban végleges hajlékukat megtalálják a Rákos-utcai Misszió Házban. Öt esztendő küzdelme után megindul a templomépítés és azt 1929. elején országos ünnepség keretében a Kormányzó képviselője ma már néhai gróf Klebersberg, akkori vallás és közoktatásügyi miniszter, Budapest főpolgármestere és az összes közhatóságok, testvéregyházak és társadalmi egyesületek képviselői jelenlétében ünnepélyesen felszentelték. Budapest székesfővárosa különösen dr. Kozma Jenő atyánkfia és dr. Ripka Ferenc akkori főpolgármester közbejárására nagy áldozattal segített hozzá templomunk felépítéséhez. Örömmel szögezzük ezt le, hogy a patronus főváros velünk kicsiny unitáriussággal is nemeslelkűen járt el, ebben a tényben vallásos életünk és munkánk megbecsülése mellett elsősorban is az összmagyarság érdekében kifejtett s külföldi hittestvéreinken keresztül terjesztett gondolatok megbecsülését és elismerését látjuk.

A templom mellett tágas szép gyülekezeti termet létesítenek, mely azóta már minden egyháztársadalmi egyesület megmozdulását otthonosan magába fogadta, s melyet a testvéri szeretet jegyében protestáns és erdélyi egyesületeink is időről-időre használnak. A házban létesített missziós lelkészi iroda otthont ad a munka lehetőségének a lakások pedig a Misszió Ház két lelkészének. Az intézmény ma is fejlődőben van, élete a haladás jegyében született meg s vezető lelkésze dr. Csiki Gábor az Unitárius Misszió Ház Bizottságának lelkes támogatása mellett vezeti tovább az egyházi és világi elem harmonikus együttműködése közben azt az intézményt, mely mai egyházi életünkben, értékében és jelentőségében egyre fokozódó méltánylást talál. A Misszió Ház Bizottságának első világi elnöke néha *nagyajtai Nyiredy Jenő dr.* nyug. egyetemi professzor, akinek 1932-ben bekövetkezett halála óta *dr. bölöni Mikó Gábor* m. kir. kincstári főtanácsos, az O. K. H. ügyvezető igazgatója tölti be sok odaadással és lelkesedéssel az elnöki széket.

Meg akarjuk mérni azt a munkát, amit a Misszió Ház, elsősorban is vezető lelkésze dr. Csiki Gábor irányítása és személyes munkássága által végzett. Az alábbiakban egynehány vonással vázolni kívánjuk a munka sokoldalúságát, a lehetőségeknek szerteágazó mezőit és elért eredményeit egyaránt.

1. *A szószéki szolgálat* képezi a lelkészi munka központi feladatát. az egyház életének központjában ma is az igehirdető lelkipásztor áll. A Misszió Ház templomában minden vasárnapon és ünnepnapon alkalmat ad arra, hogy hivei lelki életükben elmélyülést és imádságos szellemet találjanak. Budapesten még a Máv. lakótelepi szórványgyülekezetünk lelki vezetésének a gond-

ját hordozzuk sok szeretettel és buzgósággal. Pestkörnyékén Pestszentlőrinc, Csepel, Pestszent-
erzsébet és Kispest, ujabban már Sashalom is e
templom lelkészei ajkáról hallgatja vagy hallgatta
a szeretet igéit. Hosszú volna felsorolni azokat a
vidéki állomásokat, melyek Debrecennel kezdőd-
tek még 1923-ban, ahol a Misszió Ház lelkészei
megfordultak, hogy hitet és lelkesedést öntsenek
a szétszórtságban élő, magukra maradt, tenger-
ben csöpp kis szigetet alkotó unitárius hiveink
lelkébe. Ezek a vidéki missziós szolgálatok a
munka megszentelődött ünnepnapjai, amikor a
hivek és a szolgáló lelkész lelke az igazi testvéri
szeretet jegyében összeolvad, hogy közös aka-
rattal és elhatározással építsen és alkosson.

2. *Az egyháztársadalmi munka*, vagy aho-
gyan ma nevezni szokták a *belmissziós* szolgálat
a világháború után városi és falusi gyülekeze-
tekben egyaránt jelentőséget nyert. A hivek
gondozása, a cura pastoralis ma már kiteljesedett
s nem elégszik meg az egyéni foglalkozással,
hanem a kollektivizálódás felé hajló társadal-
munkban közösségi foglalkozást és foglalkoztatást
kiván meg. A világháború előtt Budapesten csak
a Dávid Ferenc Egylet működik igen szép siker-
rel, mint a felekezeti együttműködés és testvéri-
ség színhelye, de a többi kísérlet nem vezetett
eredményre. A huszas évek gondolkozást átfor-
máló ereje egyre-másra hívja elő a különféle
célok szolgálatában álló egyháztársadalmi egye-
sületeket, melyek mindegyike valamilyen formá-
ban kapcsolatban áll a Misszió Házzal, közülök
nem egyik, annak lelkészi munkásságában leli
gyökerét. Nőszövetségünk, melyet néhai nagy-
nevű Percelné, Kozma Flóra alkotott meg, az ifju-
ság szervezetei és a legifjabb gyermek, az ipa-
ros és kereskedő kör otthont, hajlékot talál a
gyülekezeti teremben, alkalmas helyiséget elő-
adásai megtartására szellemi segítséget, s ha
kell anyagi áldozatot is talál munkássága elő-
mozdítására, terve megvalósítására. A belmis-
zió másik szép ága a különféle társadalmi állású
és csoportokba tagolódott hivek felkeresése és
beszervezése, melyek közül e helyen csak a m.
kir. honvédség kötelékében szolgáló hiveink ér-
dekében végzett s ma még csak bimbójában
megmutatkozó munkásságra akarok reámutatni.

Az idő és fejlődés lassan elevenebbé fogja
tenni a kórház és börtönmissziókba való bekap-
csolódásunkat is, amely ma kicsiny lélekszámunk
és hiveink nagy elszórtsága miatt csak eseten-
ként végezhető.

3. *A karitás*, a keresztény kegyesség fogal-
mát és feladatát már a korai keresztény idők
hiveitől örököltük s azt maga a názáreti Jézus
is gyakorolta. A megváltozott idők rengeteg em-
bert tettek hajléktalanná, a menekültek között
hiveink közül igen sokat találunk, az általános
leszegényedés, a gépkultúra, valamint az egész
világra reánehazódó s hazánkat kétszeresen sújtó
gazdasági válság hiveink körében is szedi a maga
áldozatait. Még nem áll a templom, de a szegé-
nyek és ébezők már tömegekben állanak annak
vezetői előtt. A vagonlakók panaszait elsősorban

is a lélek beszédét hirdetőnek kell meghallgatnia
s meleg ruhával, hajlékkal és támogatással sietnie
segítségükre. De a családok nyomoruságánál,
mely az első időben csak szórványos jelenség,
sokkal égbekiáltóbb a szülőföldjét elvesztett s
hazájáért éveken keresztül vérét és fiatalságát
is áldozó ifjuságunk sorsa. Ezek részére kell
hajlékot teremteni, hogy meleg fődél alatt készül-
hessenek elő tanulmányaik végzésére, hogy a
kultúra emlőin meggazdagodva szellemi életünk-
nek egyházunkban is egykoron vezetői lehessen-
nek. Ennek a munkásságnak áldásos és eredmé-
nyes voltát a Mária Valéria és a Pongrác telep,
valamint a Rákos uccai Diákinternátusok lakói
igazolhatják. Ha a nyomoruság az első időben
csak szórványos jelenség volt, a gazdasági hely-
zet leromlása magával hozza az elszegényedés
folyamatát, a fizikai és szellemi munkások nagy-
része munka nélkül marad, s ezek közül első-
sorban vesztek el kenyereket hiveink, akik össze-
kötöttség és családi kapcsolatok nélkül számukra
(a származás születési helyét nézve) idegen kör-
nyezetben kénytelenek élni. A megsegítés mun-
káját a Misszió Ház a Nőszövetséggel karöltve
és együttműködve végzi.

4. *A csonka ország protestáns egyházaival a
testvériség jegyében* igyekszünk együttműködni.
A Bethlen Gábor Szövetség, mint az ország
protestánsainak közös társadalmi szerve ülései
számára hajlékot talál gyülekezeti termünkben a
protestáns ifjuság szervezeteivel egyetemben. Az
ország különféle társadalmi szervezeteinek mun-
kásságában a Misszió Ház is részt kért s azok
irányításában és végzésében tevékeny részt vesz.
Első helyen állanak itt azok az egyesületek, me-
lyek a gyermekek gondját veszik magukra s a
jövendő generációja építésén és lelki és testi
megerősítésén fáradoznak. Mint az édesanyja ke-
beléről leszakadt gyermeknek, a hazai föld és
lélek gondolatát ápoló erdélyi és székely egyesü-
letek mindig közel állottak a szívéhez, azok
érdekében mindennemű áldozatra és munkára
készen áll. A szülőföld édesanyjai hűségű szere-
tete sohasem mulik el lelke mélyéről.

5. *A világ unitáriusai* testvéri közösségben
élnek, s közös szervben munkálkodnak munká-
juk, céljaik érdekében. Ezeken a konferenciákon,
a csonka ország unitáriusait Józán Miklós vikárius
mellett a Misszió Ház lelkésze képviselte. A
testvéri közösségben kétszeresen érezzük a hit
erején keresztül angol és amerikai hittestvéreink
felénk áramló szeretetét. Biztatást és hitet sugá-
roznak mifelénk, de megértik nehéz helyzetünket,
meghallják a lét vagy nem lét kérdéseiről tanács-
kozó testvéreik szavát és a magyar hiveik részére
anyagi áldozatoktól sem riadnak vissza. Az uni-
tárizmus az evangéliumi szellem, az igazság és
szeretet harcosa. Angol és amerikai hittestvéreink
az elsők, akik segítségünkre sietnek, hogy igaz-
ságtalanságunkban és nyomoruságunkban együtt-
érzésüknek kifejezést adjanak, 1919-ben meglá-
togattak bennünket s azóta állandó és szervezett
kiépült kapcsolatokon keresztül érintkezünk egy-
mással. Ők az elsők, akik még a trianoni béke

előtt felemelik szavukat - a magyar nemzetet esett igazságtalan sérelmek miatt s a világ közvéleményének előkészítésében a revízió gondolatának előharcosai mindenütt azok az unitárius testvéreink, akik összeköttetéseiket és szellemi sulyukat felhasználják a magyar érdek és magyar igazság hirdetésére. Ennek a munkának előkészítésében és folytonos ápolásában dr. Csiki Gábornak is elévülhetetlen érdemei vannak. Ez az a szolgálat, melyet Isten szolgálata közben, hazájának és a magyar nemzetnek végzett. A Misszió Ház a magyar lelkiismeret ébrentartója és ápolója, az erdélyi szellem hordozója, a székelylek törhetetlen akarataival, az unitárius öntudat és szeretet szellemi fénye világosságánál. *Isten szolgája, de hűséges fia fajának és nemzetének is!*

Szerény vonásokkal vázoltuk az Unitárius Misszió Ház tiz esztendő munkájának területeit. Mi, akik mint dr. Csiki Gábor szolgatársai, vagy mint az intézményt kormányzó Bizottság tagjai részt kérhettünk a munkából azzal a lélekkel és munkakészséggel álltunk szolgálatba, mely most rajta keresztül az ország első embere részéről a szép kitüntetésben elismerést és méltánylást talált. A bizottság munkájában ma a következők vesznek részt: Mikó Gábor elnök, József Miklós püspöki vikárius, dr. Csiki Gábor és Ferencz József a Misszió Ház lelkészei, dr. Mikó Lajos házgondnok, dr. Gálfalvi István jegyző, dr. Barabássy István, dr. Benczédi László, Buzogány Anna, dr. Dézsi Ferenc, Dimény Mózes, dr. Gyulay Tibor, Gyarmathy Mózes, Kelemen Béla, dr. Kozma Jenő, dr. vitéz Nyiredy Géza, dr. Putnok László, özv. dr. Ráduly Jánosné, Szinte László, dr. Veress Pál, dr. br. Daniel Gábor jogtanácsos, dr. Mikó Miklós intézeti orvos, dr. Szabó Elek, az ifjuság képviselője. A bizottság elhunyt tagjai között kell megemlékeznünk dr. Költő Gábor, dr. Nyiredy Jenő, dr. Sándor Balázs és Székely Mózes sok és értékes munkásságot kifejtett testvéreinkről. Ma a tiz esztendő évfordulón dr. Csiki Gábor megnyugvással tekinthet vissza az elmúlt időben végzett munkára. Mindnyájunknak öröme szolgálat a szép kitüntetés, melyben személyének megbecsülése mellett, az egyház egyik értékes és eredményes munkásságot kifejtő intézményének a megbecsülését is látjuk, neki pedig saját lelkiismerete adja meg a legszebb jutalmat, amikor szól hozzá az Örökkévaló beszédével: Jól vagyon jó és hű szolgám, a kevesen hű voltak többre bizlak ezután!

Ferencz József.

Mikulás-estet tartottak a János Zsigmond cserkészcsapat apródjai és cserkészei otthonukban december 5.-én az esti órákban. Az est szeretetvendégséggel kezdődött, melyre a cserkészszülők küldték el természetbeni hozzájárulásukat. A kicsinyek jó hangulatban énekeltek, szavaltak s egy jól töltött estének kedves emlékével gazdagodtak.

EGYRŐL-MÁSRÓL

A hivek joga a választhatásra és szavazásra.

Az egyházi törvény 9. §-sa határozza meg részletesen az egyháztagok jogát. Eszerint az egyházközségi tagok jogai: egyházi tisztviselők választása és felekezeti tisztségekre való választás jogát igénybe venni.

Kötelességek: egyházi és iskolai célokra reájuk törvényesen kivetett terheket hordozni.

A 7. 8. szerint: ha valaki illetékes egyházközségén kívül más egyházközségekben is rendszeresen és állandóan hordozza az egyházi terheket, ott is gyakorolhatja az egyháztagokat megillető jogokat.

A 41-1912. júliusi szám alatt alkotott törvény 6 §-sa szerint: Kepebér, házbér, egyházi adó, vagy belső emberi más járandóságokkal hátrálékosok, szavazati jogot nem gyakorolhatnak. Amennyiben szavazatuk esetleges tévedésből mégis bevételnek, az hivatalból megsemmisítendő.

Az egyházközségi gondnok köteles mindezt... a választóknak tudtul adni.

E közléssel az egyháztagok figyelmét felhívom a közgyűléseken való részvételre és a törvényben biztosított választói jog gyakorlására.

Azok, akik az egyházi terheket: az egyházi adókat rendszeresen nem hordozzák, vagyis az adóval hátrálékosok, a választásban részt nem vehetnek.

A kebli tanácsosok figyelmét erre külön is föl hívom, mert: tanácsosnak csak az választható: aki életének 25 évét betöltötte... s vagy maga, vagy közös háztartást vezető anyja, vagy neje érette is egyházi és iskolai adót fizet.

Aki az egyházi élet fejlődését, élénkségét kívánja, az leghatékonyabban akként mozdíthatja elő, hogy vagyoni áldozatokat hoz és a közgyűlésen jóra vezérlő gondolatait kifejti. Az egyházi élet csak akkor lehet mozgékony és sikeres, ha a hivek egyházas életet élnek. Dr. T. Gy.

Az unitárius őszinteség és összetartás.

A multban a zsinati unitáriusság oly bensőséges életet élt, hogy mindnyájan egymás veséjébe láttak. És mert egymással szemben és unitárius dolgokban férfiasan nyílt és őszinte magtartást tanusítottak: az összetartást mi sem zavarta. A szétszóródottság és egymással való ritkább találkozás hozta magával, hogy az unitárius összetartozandóság érzésétől áthatva, egymásról és az unitárius dolgokról egyet-mást tudni akarunk. Itt azonban valami zavaró momentumot észlelek. Az egymásról való tájékozódást a téves közlések bizonytalanná teszik és az egyházi dolgok tisztán látását ködbe borítják. Erkölcsi kötelem, hogy megtévesztő közlést ne tegyünk. A nyilvánosság előtt is szóvá kívánom tenni, hogy nem lehet a kellő tájékozódást felelőtlen egyénektől szerezni. A hivatalos tényezők mellőzésével szerzett tájékozódások hamis következtetésekre vezetnek. A hamis tájékoztatások jellembe vágó kérdéssé nőnek. Az unitárius jellem az őszinte, egyenes felemelt fejjel

való beszédet követeli. Ha ehhez tartjuk magunkat, az unitárius összetartáson csorba nem eshetik.

Dr. T. GY.

Tájékoztató. A mindennapi életben vannak társadalmi szabályok, amelyeket megsérteni — tiszteletlenség. Az egyházi törvények nem ismerése néha kellemetlen helyzetet vált ki, jóllehet ezt se szándékosan hagyják egyesek figyelmen kívül. A megválasztott presbyter, vagy egyházi esküre nem jelentkezés esetén olybá veendő, mint aki a választást el nem fogadta. Ez esetben felmentést kellene kérnie, mert az egyházban a tisztség elfogadása megtiszteltetés és jó érzés dolga. Az esküt tett presbyterek egy éven át ha igazolatlanul elmaradnak az ülésről, tisztségükről lemondottaknak tekintendők. Az egyházban dolgozni akarók, tevékenykedők helyet követelnek. Egyházi téren az álláshalmozást könnyű megelőzni: jelentkezzenek, akik dolgozni akarnak.

Dr. T. Gy.

HIREK.

Megfagyhatnak-e

a szeretet meleg ünnepen szegényeink, didergő apró gyermekeink? Aki a karácsonyt nemcsak a külsőségekben borbja, hanem a szívében is, az erre a kérdésre csak nemmel válaszolhat. Nem vagyunk még annyira szegények, hogy ne volna egy viselt ruhánk, kabátunk, cipőnk. Ha pedig van, mint ahogy biztosan van, adjunk gyorsan az Unitárius Nőszövetségnek (V., Koháry u. 4.), mert még nem késő! É lap olvasóitól mindenki várja a tettekben nyilvánuló kereszténységet. Kár volt minden betűért, amit leirtunk s minden szóért, amit kimondottunk, ha most karesztény testvéreink elbagynak s a mi jóakaratu, segítőlelkű asszonyainkat egyedül hagyják vergődni, küzdeni a télnek, a fagynak, a nyomornak szörnyű rémeivel. Segítsünk, segítsünk, hogy segíthessenek! Minden fillért, minden darabot nyugtázunk.

Kedves olvasóinknak, hűveinknek s jóbarátainak Istentől megáldott, békés és boldog karácsonyi ünnepeket kíván a lap Szerkesztősege.

A karácsonyi és ujévi Istentiszteletek sorrendje Budapesten:

- Koháry utcai templomban:
25-én d. e. 11. ó. prédikál **Barabás** István Urvacsorát oszt **Józan** Miklós, 26-án d. e. 11. ó. prédikál **Józan** Miklós, Urvacsorát oszt **Barabás** István.
- Rákos utcai templomban:
25-én d. e. 10 ó. prédikál **dr. Csiki** Gábor, Urvacsorát oszt **Ferencz** József.
26-án d. e. 10 ó. prédikál **dr. Iván** László Urvacsorát oszt **Pethő** István.
December 24-én d. e. 11 órakor a Koháry utcában rádióközvetítéssel tart Istentiszteletet **Józan** Miklós püspöki vikárius.
December 31-én d. e. 11 ó. és d. u. 6 ó. tart Istentiszteletet a Koháry utcában **Barabás** István.
December 31-én d. e. 10 ó. és d. u. 6 ó. tart Istentiszteletet a Rákos utcában **Ferencz** József.

Karácsonyi Istentiszteletek Pestkörnyéken:

- Pestszentlőrincen** (áll. telepi kulturház) dec. 25-én d. e. 11 ó. prédikál és Urvacsorát oszt **Pethő** István.
Pestszenterzsébeten (Erzsébet-uti elemi isk.) dec. 25-én d. u. 4 ó. prédikál és Urvacsorát oszt **Ferencz** József.
Sashalomban (Kossuth téri el. isk.) dec. 26-án d. u. 4 ó. prédikál és Urvacsorát oszt **Pethő** István.

Karácsonyfa ünnepélyeink:

Dec. 21.-én csütörtökön d. u. fél 4 órakor a Koháry-utcai templomban az iskolásgyermek számára.

Dec. 22.-én pénteken d. u. 6 órakor a Rákos-utcai templomban az ifjusági egyesületekben tömörült ifjuság számára.

Dec. 23.-án szombaton d. u. 4 órakor Ujpesten, a Szt. István téri polg iskola tantermében az ujpesti iskolások számára.

Dec. 24.-én vasárnap d. u. 4 órakor Rákospalotán a Máv. telepi elemi iskola tantermében a rákospalotai tanulók számára.

A szegény olvasó javára Nemes Nagy Sándor (Ujpest), és Ujváry László 4-4 P.-t adományozott. Két újabb hűséges szegény olvasó számára indíthattuk meg ezáltal lapunkat. Adja Isten, hogy az új esztendőben újabb és újabb adományok jöjjenek e nemes célra. A magyarországi unitárius irodalom ugyanis gyermekcipőkben járt eddig, ideje volna egy kissé többet törődni evvel az égető kérdéssel.

A budapesti egyházközség közgyűlése. Őszi rendes közgyűlését december 17-én az Istentisztelet után déli 12 órakor tartotta budapesti egyházunk. **Dr. Tóth** György elnöki megnyitója után a közgyűlésnek fő vita tárgyát az 1934. évi költségvetés és a Koháry-utcai székház renoválásának ügye képezte.

A budapesti unitárius egyházközség kebli tanácsa december 1-én tartotta ebben az évben utolsó rendes évnegyedi ülését. **Dr. Toth** György gondnok megnyitójában a jövő évre adott programot. Ennek a programnak főpontja a **takarékosság**. Az adójövedelem folytonos csökkenése és a házbérlőjévedelem apadása, ezzel szemben a folyton emelkedő házadó mindig jobban és jobban megnehezítik az egyház költségvetésének reális és amellettt deficitmentes összeállítását. Ezért fő programpontra tartja a lelki adminisztráció egyszerűsítését. Megemlíti a vagyonkezelő gondnok, hogy a templomház renoválása is súlyossá teszi az egyházközség pénzügyi helyzetét. Az egyházi adó tekintetében a hátralékok behajtása iránt kénytelen az egyházközség intézkedni a még most is makacszkodókkal szemben, azonban tekintetbe kell venni azokat, kiknek helyzetük rosszabbodott.

Az 1934. évi költségvetést a kebli tanács letárgyalta s a következőkben állapította meg:

Bevételek:
Egyházi adóból 7000 P (előírás szerint 12.000 P)
Házbérlőjévedelem a Koháry uccai ház után 44.000 P., Perselyadományok 400 P
Székesfőváros segélye 2.025 P., Fentartási alap jövedelméből 2000 P., Összesen 55.425 P.

Kiadások:
A) személyi kiadások 16.632,48 P., B) dologi kiadások 2240 könyvtári könyvek beszerzése 100 P., előre nem látott kiadások 1000 P. C) alapok és adományok lelkész nyugdíj alap javára 1000 P., jótékonyseg befolyt perselypénzből 400 P., énekkar segélyezésére 50 P., régi alapok segélyezése 50 P., a Misszióháznak a befolyt egyházi adók 5% erejéig 7000 P. után 350 P. Összesen 1850 P. D) Koháry uccai ház kiadásai. Állami házadó 22.880 P., illeték egyenérték 3.120 P. = 26.000 P., vízdíj 1500 P., villanydíj 1400 P., kéményseprésre 350 P., tűzbiztosításra 200 P., karbantar-

tásra 1000P., tatarozási kölcsön és kamata törlesztése 4.500 P., előre nem látott kiadások 500 P., Összesen 35.450 P. Összes kiadás 57.272,48 P.

Az Unitárius Értesítő a költségvetésben nem szerepel. Erről külön költségvetés készül a közgyűlés elé. Ha a bevételeket és kiadásokat egybehasonlítjuk akkor láthatjuk, hogy 1997-48 P. a hiány. Ezt a hiányt a kebli tanács az 1931—1933 évekről származó adóhátralékból óhajtja fedezni.

Ezért felhívunk mindenkit, hogy adóját különösen a hátralékot fizesse be minél előbb.

A **Szövetség ucai alapítvány ház** költségvetése szerint bevétel a házbérjövödméből 13.000 P.

Kiadások:

Állami adókra 6443 P., gróf Batthyány Ilona alaptól kölcsönvett összeg után kamat 2016 P., gróf Batthyány Ilona örök alapítványtól kölcsönvett összeg után kamat 900 P., Misszióháztól kölcsönvett összeg után kamat 1100 P., Magánszemélytől kölcsönvett összeg után kamat 450 P. Lelkészi nyugdíjalaptól kölcsönvett összeg után kamat 765 P., Egyházfenntartási alaptól kölcsönvett összeg után kamat 772-88 P., előre nem látott kiadásokra a ház karbantartására 553-12 P. Összesen 13.000 P.

Gróf Batthyány Ilona örök alapítvány kamatjövödelme 20.000 P. után 900 P. Ebből: Protestáns Menzára 400 P., Brassai ifjúsági egyesületnek 150 P., konferencia költségeire 50 P., tartalékolásra 300 P. Összesen 900 P.

Gróf Batthyány Ilona alap kamatjövödelme 44-800 P. után 2016 P. Ebből: Hittankönyvekre 120 P., Unitárius Nőszövetségnek 500 P., János Zsigmond cserkészcsapatnak 250 P., Percelné leányegyesületnek 100 P., tandíjsegélyekre 250 P., tartalékolásra 796 P. Összesen 2016 P.

Az Unitárius Misszió Ház Bizottsága

1933. évi december hó 11-én megtartott rendes ülésében foglalkozott a lelkesi jelentéssel, melynek során örömmel állapítja meg a munka egyre fokozódó és szélesedő eredményeit. A mai nehéz helyzetben meglehetősen megnyugvással veszi tudomásul a házgondnok és pénztáros, valamint az internátusi felügyelő jelentését. Engedélyezi az ifjúsági téli konferenciának a Misszió Házban való megtartását, azt anyagilag is támogatni kívánja. Az ülés legfontosabb tárgya a költségvetés, melyet kevés módosítással a bizottság megszavaz. amely alig alig éri el a deficitmentességet. Egyik új tétele a költségvetésnek az az ötszáz pengő, melyet a bizottság a misszió munka fokozottabb kiépítésére és kiszélesítésére állított be. A januári ülésen a lelkesek előterjesztése alapján fog dönteni az összeg mikénti felhasználása tekintetében.

Szeretetmunka az Unitárius Misszió Házban.

Karácsony közeledtével most már másodizben igyekszünk gondoskodni róla, hogy szegény iskolás gyermekeink egy pár cipőhöz jussanak, hogy az iskolába járási kötelezettségüknek könnyebben tehessenek eleget. Nov. 26-án gyermekektől népes gyülekezet előtt Ferencz József lelkész beszédjében inette a hivatástosságra, mellyel Istennek és az ő lelke által meggazdagított embertársainknak tartozunk. Az Istentisztelet után Berde Lajos cipészmeister az unitárius iparosok egyesületének elnöke készített mértéket több, mint 40 gyermeknek akiknek mind unitárius iparosmesterek készítenek cipőket. A cipők talp és felsőbőr anyagát Egerben lakó *tordai Gönczi Árpád* börnagykereskedő lelkes és áldozatos szive megnyilatkozásaképpen ajándékkal kaptuk, míg a többi alkatrész és a munkadíját amerikai unitárius testvéreink szeretete bizonyosságként szerezte meg Misszió Házunk. Unitárius áldozatkészség, unitárius munka ad lehetőséget unitárius gyermekeknek a tanulás, a kultura elnyerésére!

Adventi áhitatok. Az idei adventben az Unitárius Misszió Ház templomában tartotta meg a budapesti unitáriusság a karácsonyra való előkészület áhitatát. A négy egymásután következő vasárnapon hallgatta a gyülekezet Jézus személyiségének világossága

mellett azokat az eszméket, melyek a családi, társadalmi, gyülekezeti és nemzeti életben egyaránt elvezetnek a békesség, a karácsonyi lélek szeretetének megtalálásához. Az Istentiszteleteket **dr. Csiki Gábor, Ferencz József, Józán Miklós és Pethő István** tartották — A budapesti unitáriusság talán most megtalálta a helyes utat, mert körülbelül minden adventi áhitaton heven lélek vett részt, akik bensőséges önmagukba merüléssel készültek elő Karácsony ünnepére. A régi üresen kongó adventi Istentiszteletek helyett jóleső örömmel szemléltük az imádkozó gyülekezetet. Reméljük, hogy a tavaszi böjti Istentiszteleteken, melyeket Koháry-uccai templomunkban fogunk megtartani az érdeklődés és vallásos buzgóság még fokozottabb mértékben fog megnyilatkozni.

A Heltai Gáspár Bibliakör a jövő esztendőben is folytatja eddigi tevékenységét, amely a Biblia fokozottabb és mélyebb tanulmányozásából áll. Minden hónapban két csütörtöki napon este 7 órakor tartják a kör résztvevői összejövetelüket, amelyek iránt az érdeklődés állandóan növekszik. Január havában 11-én és 25-én lesznek a bibliaköri ülések. Olvasóink és a kortagok figyelmét felhívjuk lapunkban közölt bibliai naptárra.

Az Unitárius Nőszövetség dec. 8-án este 6 órakor rendezte jótékonycélu műsoros estjét a Misszió Ház templomában. Az estnek tiszta jövödelméből készíti elő az unitárius nők tábora a karácsony örömeit szegényeink számára. A fáradhatatlan unitárius hölgyek a legkiválóbb erőket mozdították meg csak hogy széppé, vonzóvá és feledhetetlenné tegyék ezt az estét, amikor a karácsonyi boldogságot, a szegények örömét éreztük át a hanghullámok szárnyalásában. Az estét *Józán Miklós* püspöki helynök nyitotta meg. *Wehner Géza* orgonaművész, a Zeneművészeti Főiskola tanára Baechtől játszott toccatát és fugát majd pedig Padre Mardini műveiből adott elő. *Orbók Attila* író előadása és *T. Mátrai Erzs* színművésznő gyöngvörű szavalata alkották az est irodalmi részét. *Jakab Irén* énekművésznő három dalt adott elő, köztük *Józán Miklós*nak egy regős énekét (Vándorfelhő). A szép ünnepélyt *Buzogány Anna* a nőszövetség alelnöke zárta be s utána a Himnusz hangzott fel az orgonán.

Luther emlékezete a Dávid Ferenc Egyletben. A szokásos szezonnyitó novemberi egyleti estély kiemelkedett a rendes keretek közül. A Dávid Ferenc nevét zászlóján hordozó egyesület emlékezett Luther Mártonról, akinek lábainál a wittenbergi egyetemen az unitárius vallás alapítója is tanítvány volt. *Dr. Csiki Gábor* imája után *dr. br. Daniel Gábor* elnök helyett *Ferencz József* nyitja meg az ünnepélyt, melynek fénypontja *Józán Miklós* püspöki vikárius Luther Márton egyéniségét és reformátori munkásságát méltató nagyszabású előadása. Megkapóan változatos életpálya, a küzdelmes reformátori élet képeit és reámutat arra, hogy Luther a szellemi és lelki élet reformálása mellett nemzetének és népe nyelvének is reformátora volt, s mint ilyen lelki rokonságban áll vallásalapító püspökünkkel is. *Farmos Eszter* és *Ferencz Aniko* énekszámai és *Kállay Irénke* szavalata, valamint *Borbély Pál* és *Kiss Gábor* zenetanárok orgonakiséréte szépen keretezte a műsort, melyet nagyszámú és előkelő közönség hallgatott végig, kiknek a soraiban ott láttuk *dr. br. Radvánszky Albertet*, az evangélikus egyház egyetemes főfelügyelőjét és *Kemény Lajos* esperest, a Bethlen

Gábor Protestáns szövetség több tagját vitéz Csécsi Nagy Imre ny. altábornagy vezetésével. Egyházi közönségünk nagyobb érdeklődést mutathatna szellemi életünk ilyen megnyilatkozásai alkalmával.

Brassai Sámuel Unitárius Ifjusági Egyesületünk megkezdette évi munkásságát és nov. 4-én műsoros ismerkedési ünnepélyt rendezett. Az új tisztikar igyekszik a múlt minden tapasztalatának felhasználásával a nehéz időkben is eleget tenni a követelményeknek. De szükségünk van arra, hogy minden unitárius főiskolás érezze kötelességének az egyesületi munkába való bekapcsolódást, ahol előkészületet talál későbbi időben megélendő egyházi élete és munkája számára. — Az egyesület a lemondás folytán megüresedett ügyvezető elnöki tisztségre dr. Szabó Elekét választotta meg.

A Percelné Kozma Flóra Unitárius Leányegylet hírei.

Nov. 5. d. u. az Unitárius Nőszövetség látta teán a már confirmáló unitárius leányokat a Rákos-utcai Misszió Ház tantermében. Imádkozott Pethő István lelkész. Szavaltak: *Simonyi Györgyi* és *Égeni Sári*. A Leányegylet eddigi munkájáról beszámolt *Kaposi Mária*.

Nov. 10. d. u. fél 4 órakor rendes összejövetel volt a Koháry-u. tanácsteremben. A Manz által — a munkahét alkalmával — rendezett női kongresszus program pontjait ismertette Dr. *Enyedi Róbertné*. Bibliát magyarázott *Simonyi Györgyi*.

Decemberi és januári előadások:

Dec. 3. Milyen szociális munkát végezhetünk? — *Józsa Vilma*.

Dec. 17. Az unitárius jellem — *Imreh Ilona*.

Jan. 6. Keresztény szórakozások — *Költő Irén*.

A leányegylet a gyűléseit minden hó első és harmadik vasárnapján d. u. fél 4 órakor tartja a Koháry-utcai tanácsteremben.

Beszámoló a kőbányai műsoros estélyről. A X. ker. Máv. telepi szórvány 1933. nov. 11-én rendezte második műsoros szeretetvendégségét. Műsorán az egyházat *Józan Miklós dr. Csiki Gábor* missziói lelkész és *Dimény Mózes* ny. posta főigazgató képviselték. A művészi részben *Ferencz Anikó* opera-énekesnő (Wagner, Árok-háty), *Várhelyi Sándor* énekművész (Poldini, Gounod műveivel) szerepeltek. *H. Keltscha Nándor* hegedű, *Frank Lajos* cselló és *Endre Béla* zongora-művészek, *Mendelsshon D* moll trióját adták elő. *Dr. Hosszu Zoltán* „Danibá” székely népmesék előadásával emelte a hangulatot. Műsorunkat *Fekete Ida* szavalata után „Egy Istenünk, egy magyar hazánk” eléneklésével fejeztük be. A műsort szeretetvendégség követte.

Ezen a háziasszonyi tisztet ellátták: *Bodóczy Gáborné, Gálfalvi Lajosné, Matka Lajosné, özv. Deák Aronné, özv. Benkő Józsefné, Sepssy Jánosné, Fehér Ferencné, Fodor Pálné, Fodor Árpádné, özv. Héjas Sándorné, Nagy Andrásné, Albert Jánosné és Fekete Antalné.* — Aldozatkész háziasszonyainkat adományainkkal segítették: *Bodóczy Józsefné, Orbán János, Osváth Istvánné, Molnár Józsefné, Kálóczy Istvánné, Fürst Antalné, Molnos Józsefné, Dutka Mihályné, Rend Domokosné, Mórítz Albertné, Varga Kálmánné, Kis M. Tamásné, Szimonidesz Pálné, Zimre Józsefné,*

Németh Józsefné, Madari Sándorné, Molnár Istvánné, Molnár Albertné és az „Unit. Nőszövetség.”

Felülfizettek: *Bonczai I 5; Kádár F. 3; Tóth Gy., Molnár I., v. Nyiredi G. 2—2; Zsigmond L. 1.80; Úrmóssy Ö. 1.20; Máthé I., Albert I. 1—1; Józan M., Balla I. 0.80—0.80; Pap D., Csiki P., Rend D.-né, Molnár R.-né, Föhli I.-né, Fehér D., Ivanics S.-né 0.40—0.40 pengőt.*

A szeretetvendégségen 254-en vettek részt, tiszta jövedelme 70.26 pengőt tett ki. A megmaradt ételmet, a szórvány gyermekei között, mint szeretetsomagot osztottuk szét.

A múlt évi beszámolómban az evangélium szavaival köszöntem meg az áldozatos munkát a rendezőségnek, a háziasszonyoknak s az egész unitárius közösségnek. Most is ezt teszem és a bibliára mutatva kérek minden testvért, tegyünk bizonyosságot a jövőben is a székely unitárius lélek minden akadályt legyőző, meg nem hátráló, munkában el nem fáradó, bátran hitvalló erejéről. Hitet, bizakodást merítsünk a közös munkából, álljunk egymás mellett minden megpróbáltatásban tenni akaró áldozatos segítő kézzel és testvéri szent szeretettel.

Bodóczy Gábor.

A szórványgondnokok az iskola és gyermek Istentisztelet látogatók beszámoló jelentései mind arról tanuskodnak, hogy teljes lelkiismeretességgel és szorgalommal folyik a munka hittanóráinkon gyermekistentiszteleteinken és a szórványok belső életében. Ez a lelki gazdagság emelje ki mindnyájunkat abból a lehangoltságból a mit a pénzügyiekben tapasztalt esetleges hiány okoz.

Az egyházi énekgyakorlatok december 16-tól kezdve az Unitárius Misszióház gyülekezeti termében tartatnak minden szombaton este 6 órakor. Kérjük énekelni szerető hiveinket, egyetemi ifjainkat, iparos testvéreinket, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg ezeken az énekgyakorlatokon. Vezető *Péterfy Gyula* nyug. igazgató.

Ujváry László gyermekistentiszteleti csoportvezető „Költők műveiből” címen összeállította a szavalható versek III. és IV. kötetét. Azoknak a vezetőknek, kik eddig is igénybe vették az első két kötetet becses figyelmükbe ajánlja. Együttal megemlítjük, hogy ebben a két kötetben feldolgozta unitárius íróink költeményeit összegyűjtve az Unitárius Közlöny köteteiből és egyes megjelent külön kötetekből. Az említett kötetek a könyvtárban vannak letéve.

Unitárius Naptár (erdélyi) 1934. évre megjelent. Tartalmazza az erdélyi egyház lelkészeinek és belső embereinek teljes név és címtárát, ami egymagában is nagyon értékes. Ezenkívül érdekes tartalmú cikkeket, mint amilyen *Benczédi Páltól*: Nagy veszedelmek az unitárius egyház történetében; *Kővári Jakabtól*: Megemlékezés Priestleyről; *Csongvay Dénesnél*: A feleség szerepe a család vallásos életében; *Pethő Istvántól*: Egy unitárius cserkészcsapat; *Kovács Lajostól*: A brassói egyházközség. S ezenkívül versek, gyermekszindarab, novella, tréfás magánjelenet teszik gazdaggá irodalmi részét. A naptár ára 80 fillér, postai küldéssel 90 fillér. Kapható az Unitárius Iratmisszió-nál. (V. Koháry utca 4 sz.)

Szalacsy Imre: A véres föld. A magyar jajkiáltás riport regénye. Tiszántúli Szépművészeti Céh kiadása 1933. Lapunk kis keretei nem engedik meg, hogy könyvismertetéssel foglalkozzunk. Még saját egyházi vonatkozású kiadványainkat sem tudjuk mindig kellőképpen méltatni. Mégis felhívjuk olvasóink figyelmét erre a munkára, mely unitárius embernek szülte és erdélyi regény. Jajkiáltás az elnyomott erdélyi magyar nép, sorsa felett. Ma, amikor az igazság már rázza a bilincseket, amikor a megértés és kibontakozás keresése közben már új utakon járunk, szeretettel olvassuk ezt a munkát, mely az ősi föld emlékeztetést élesztgeti. — Mint a múlt visszajáró és visszasíró emléke mindig olvasmányunk lesz, egydarab történelem, egy darab erdélyi magyar élet! (F. J.)

Karácsonyi és ujévi ajándéknak
legalkalmasabb ima és énekeskönyvet vegyünk
Iratmisszióknál.

A Keresztény Magvető-nek következő hiányai
vannak könyvtárunkban: 1918. év: 6. sz. — 1922. év:
2. sz. — 1923. év: 2, 3, 4, 5, 6. sz. — 1924. év: 5, 6.
sz. — 1926. év: 5—6. sz. Ezeknek ajándék -vagy csere-
képpen való szives beküldését szeretettel kéri a könyvtár,
(Budapest, V. ker., Koháry-u. 4. sz. I. em. Nyitva: csütör-
tökön 5—7-ig, vasárnap 12—1-ig.

A Magyar Unitáriusok Története képekben
c. műnek a kiadását vette tervbe könyvtárunk, amely mű-
höz az anyaggyűjtést már meg is kezdte. Az eddig meg-
jelent unitárius tárgyú képeket (arckép, templom, iskola
papi v. tanítói lak, kulturház és más, történelmi emlék
temető stb.) gyűjtjük itt össze, lehetőleg mindenikhez rö-
vid leírást adva. — Szeretettel kérjük a Kedves Olvasót,
hogy átérezve ennek a műnek szükségét annak minél
teljesebbé tétele céljából ebben a nehéz munkánkban tá-
mogasson és ilyen tárgyú képeit (képeslevelezőlapon vagy
más rajzban) beküldeni sziveskedjék, ha lehet, közölve a
képhez tartozó rövid szöveget is. **Arcképnél:** születés és
halál év, legrövidebb életrajz vagy hivatkozás arra, hogy
az hol található? **Épületnél:** építési és renoválási év, ha
lehet alaprajz is. **Szószerk, orgona v. más felvétel.** —
ilyen tárgyú képeket és adatokat aki beküld, a műben je-
lezni fogjuk a szives támogatást. — Ha kölcsön kapunk
ilyen tárgyú anyagot, azt a mű megjelenése után köszö-
nettel visszaszármatatjuk. — Ha pedig csak figyelmeztet-
ést is kapunk ilyen tartalmú cikkeknek a forrására, azt
is köszönettel vesszük. Cim: Unitárius Könyvtár, V, Ko-
háry u. 4. sz. I. emelet.

Szerkesztői üzenet: D. D. Kérését meg-
kaptam, de sajnálattal kell tudomására hoznom,
hogy bármily szép is az abban foglalt gondolat,
nem közölhetjük, mivel névalírás hiányzik s
névtelenül érkezett cikkeket semmi esetben sem
közlünk.

Egyházi Főtanács volt december 3. és
4. napjain Kolozsváron. Mivel eddig még hirt az
ott hozott határozatokról nem kaptunk, ezért csak
januári számunkban fogunk erről bővebben meg-
emlékezni.

Bibliai naptár. Az adventnek vége van. Az ember
boldogan sóhajt az égre. Az Ur elküldte az üdvösséget e
földre egy kis gyermeknek képében. Hálaadó énekek, bold-
og himnuszok szakadnak fel az emberi lelkekből köszö-
netül a nagy Jóakarattól, a kimondhatatlan Szeretettől. Az
ember szive a legköltőibb képzelettel, a szeretetnek leg-
melegebb színeivel veszi körül a betlehemi kis jászol-böl-
csőt. Merüljünk el az üdvösség ígéretének boldog szem-
lélésében: december 24—26. Lukács ev. 2. rész. 1—20.
December 27—31. Máté ev. 2. rész. Jan. 1—3. Lukács ev.
2. rész. 21—40. Jan. 4—6. 34. zsoltár. Jan. 7—10. 121.
zsoltár. Jan. 11—13. 113. zsoltár. Jan. 14—17. 111. zsoltár.

Házmesterséget, viceséget lakásért, avagy bár-
milyen munkát elvállal két gyermekes nyomorgó testvérünk:
Domaniczky Imre, I. Lenke telep 163. II. csoport. Beton-
munkához, kőmunkához jól ért.

Vidék.

**Karácsonyi és ujévi Istentiszteletek a vi-
déken:**

Hódmezővásárhelyen dec. 24-én délután 3 órakor
karácsonyfaünnepély a volt unitárius iskola termében. Dec.
25-én d. e. 9 órakor prédikál és Urvacsorát oszt **Biró**
Lajos; délután 3 órakor áhítat. Dec. 26-án d. e. 9 órakor
predikál **Biró Lajos**.

Orosházán dec. 25-én fél 12 órakor a Vörösmarty
utcai iskolában prédikál és Urvacsorát oszt **Biró Lajos**.

Szegeden dec. 26-án 12 órakor a Kálvin téri re-
formátus templomban prédikál és Urvacsorát oszt **Biró**
Lajos.

Debrecenben dec. 26-án d. e. 10 órakor a Hatvan
utcai unit. imaházban prédikál és Urvacsorát oszt **dr. Csiki**
Gábor.

Mezőtúron dec. 26-án d. e. 10 órakor az ujjvárosi
el. iskolában prédikál és Urvacsorát oszt **Ferencz József**.

Dévaványán dec. 26-án d. u. 1/3 órakor az unit.
imaházban prédikál és Urvacsorát oszt **Ferencz József**.

Hódmezővásárhelyen Ó-esztendő estéjén dec. 31-
én d. u. 5 órakor Istentiszteletet tart **Biró Lajos**.

1934. Január 1-én d. e. 9 órakor ujévi Istentisztelet.
Predikál **Biró Lajos**.

Hódmezővásárhelyen november 26-tól
kezdődőleg minden vasárnap délután 5 órai kez-
dettel adventi Istentiszteletek voltak, amelyeken
a templom teljesen megtelt hivekkel és érdeklő-
dőkkel. Az evangélium ismét érdeklí a szomszjas
embereket!

Józan Miklós püspöki vikárius vidéki körutjait
most **Debrecenben** fejezte be dec. 5-én. November havá-
ban **Győr** és **Nyiregyháza** szórványokban prédikált és
osztott urvacsorát lelkes és szépszámú gyülekezet előtt s
különösen az utóbbi helyen beszédének hatása alatt más-
vallású érdeklődők közül sokan járultak az urasztalhoz,
hogy a jézusi lélek áldásaiból részesülhessenek.

A szabolcsi szórvány istentisztelete
Nyiregyházán. Bensőséges adventi istentiszte-
letben volt részünk Erdélyország Szabolcsme-
gyébe szakadt unitáriusainak november 26-án,
amikor **Józan Miklós** püspöki vikárius a tőle
megszokott szónoki készséggel, imájának, beszé-
dének és különösen agendájának mélységével
elragadta nemcsak hiveit, hanem az istentisztele-
ten résztvett református és lutheránus vallású
protestáns testvéreket is. Az az általános érzés
támadt a jelenvoltakban, hogy a földi salaktól
tisztulva, közelebb jutottak Istenhez és az a vé-
leményünk alakult ki: „ilyennek kell lenni az
igazi papnak!” Harmincketten vettek urvacsorát,
kik közül más vallású tizenkilenc volt. Az evan-
gélikus elemi iskolának az istentisztelet céljára
berendezett nagytermében elhelyezett székek,
padok mind megteltek, ennyien (98) még soh'sem
voltak a szórvány istentiszteletén, holott az uni-
táriusok közül többen hiányoztak. A szép siker
arra a reményre jogosítja fel a szórványt, hogy
jövőre esetleg kettővel több istentiszteletben le-
het része!

Mezőtúron és Dévaványán az idej esztendőben
karácsonykor negyedszer szólal meg Istennek beszéde uni-
tárius lelkész ajkain. Egy esztendő mérlegén megállva örö-
mmel regisztráljuk a tényeket s örvendünk annak, hogy itt
is új bimbózó élet fakad ott lakó hiveink lelki életében.

Kecskeméten november hó 12-én megtar-
tott második Istentiszteletünk alkalmával **Ferencz**
József lelkész szolgált és osztotta ki az urvacso-
rát. A kecskeméti és környékbéli hivek szórvány-
egyházközséggé alakultak és szórványgondnokokká
megválasztották **dr. Papp Ádám** és **P. Buzogány**
Lajos hiveinket, akiknek lelkes buzgóságát eddigi
munkánk eredményeinél is megismertük.

Kaposváron nov. 17-én prédikált és urvacsorát
osztott **Ferencz József** lelkész. A kaposvári leányegyház-
község **Józan Miklós** püspöki vikárius és **dr. Májay**
Dezső kir. közjegyző gondnok lelkes szervező munkája
nyomán ma már örvendetes fejlődés és haladás útján van.
A szolgáló lelkész az alkalmat felhasználta helyben lakó
hiveink meglátogatására is.

Feladatok előtt állunk a jövő esztendőben is,
Szombathely, Baja, Cegléd, Székesfehérvár és Gádoros
unitárius hivei várják az Ige hirdetőjét. Őt újabb szórvány-
gyülekezet várja a vidéken lelkészeinket s Pestkörnyéken

is beszerzés előtt áll Budafok és környéke unitárius hívei. Helyes beosztással és megszervezettséggel mindenüvé tudunk unitárius lelkeszt juttatni, csak foglalkoztassunk mindenkit egyformán s a lehetőségeket használjuk fel munkabírásunk utolsó határáig, úgy ahogyan arra lelki életünk vezető főpásztora ma is példát mutat!

Erdély.

Az **Unitárius Közlöny** c. erdélyi laptestvérünknek a szerkesztését az amerikai utjáról visszatért kolozsvári lelkész: *Szent-Iványi Sándor* vette át. A határon át is meleg kézszorítással üdvözljük és kívánunk az unitárius sajtó rögzös utain jó munkát.

Érdekes egyházujjépitési tervetről olvasunk az erdélyi unitárius lapokban. Erzsébetvárosról indult ki a terv egy hármass bizottságtól, amelynek tagjai: Rostás Dénes h. lelkész, Guman Jenőné, medgyesi gondnok és Soly mosi István erzsébetvárosi gondnok. Céljuk az egyház anyagi megalapozása, biztosítása, hogy az „nyugodtan, nehézségek nélkül tudja a maga nagy feladatu vallási és kulturális tevékenységét kifejteni”. E szép célhoz a következőket kívánják; minden konfirmált egyháztag havonta egy lejt (3 $\frac{1}{2}$ fillér) fizessen az egyházi ujjépitő alapra. Ha a család szegény akkor közösen fizet egy lejt, ha viszont egyes egyének jobb módúak két, három, négy lejt is megajánlhatnak havonta, de legfeljebb havi öt lejt (17 $\frac{1}{2}$ fillér) lehet a legnagyobb összeg. Így évente félmillió lejt (17.500 P.) gyűl össze, amely jó jövedelmű ingatlanokba volna fektetendő, huszonöt éven keresztül. Az első huszonöt év után már az alap jövedelmei is felhasználhatók, míg addig csak az alapot vannak hivatva növelni.

A terv nagyon érdekes és bizonyára próbára teszi a hagyományos unitárius áldozatkésztséget. Csak egy veszély rejlik mögötte. A biztos anyagi alap nagy kísértés volt mindig a következő nemzedék számára. Aki létrehozza, annak hite növekszik, aki élvezi, annak hite csökken általa.

A Dávid Ferenc Egylet (kolozsvári) ismét megkezdte őszi felolvasás-sorozatát. Minden héten egyszer gyűjtik össze az unit. társadalmat egy-egy fontos probléma *megbeszélésére*.

A kolozsvári Nőszövetség szintén megkezdte előadás-sorozatát „a mai ifjuság” tárgyköréből asszonyok s főleg anyák részére. Műsoron szerepel az erdélyi és a külföldi ifjuság életének ismertetése. Az előadásokat *megbeszélés* követi.

Verespatakon missziói napokat rendeztek a kolozsvári theologusok dr. Kiss Elek és Útő Lajos tanárok vezetésével október 21—23-án. Istentisztelet, templomi ünnepély, műsoros estély keretében áldoztak az unitárius eszményeknek.

Halottaink: özv. *Bodnár Józsefné* sz. csókfalvi Faluvégi Julianna 64 éves korában november 10-én Budapesten elhunyt;

Szederjesi Dénesné sz. Ágh Karolin 57 éves korában október 20-án Budapesten tragikusan elhunyt;

Dr. abrudbányai Nagy Géza m. kir. ny. ezredes-hadbíró, a Ferencz József rend lovagkereszt tulajdonosa életének 53 évében november 22-én Debrecenben elhunyt. A kisujszállási családi sírboltba temették november 25-én.

HIVATALOS RÉSZ

Lelkeszi nyugdíjalapra ujabban adakoztak: Rend Aurél Bp. 10 Pengő, Bertalan Albert Kispeszt, Bognár Dénes Bp. és Sigmund Jenő százados Nyiregyháza 5—5 Pengő. Perselygyűjtés a 40 éves lelkészi jubileumon: 75 P, 83 f. Misszióházi perselypénz — őszi hálaadaskor — 4 P, 30 f. Szolnoki hívek perselygyűjtése 6 P. Fogadják a buzgó adakozók egyházunk hálás köszönetét. Ez mind szép és mind jó; de úgy

érezzük, hogy egy ilyen nagyfontosságú ügynél rendszeresen kigondolt és tervszerűen bevezetett egyetemes önadóztatásra lenne szükség, mint ahogy ezt évekkkel ezelőtt ajánlatba hoztam volt egyik esperesi jelentésemben. A mai helyzet nem alkalmas arra, hogy általános felhívást bocsássunk ki a hívekhez; de én, mint az Alap kezelője, kérem minden rangú és rendű atyámfiait, sziveskedjenek erre a szent célra meghozni a maguk áldozatát. Olyanformán, hogy évről-évre fizetendő egyházi adójuk 10%-nyi összegét fizessék be a Nyugdíjalap javára. *Például:* aki évi 5 P. egyházi adót fizet, fizessen még — 50 fillért, aki 10 Pengőt, fizessen még 1 Pengőt; aki 20 Pengőt, fizessen még 2 Pengőt és így tovább: aki 100 Pengőt, fizessen még 10 Pengőt az 1934. január 1-től kezdve évente — *önként* — az *Unitárius Lelkeszi Nyugdíjalap* javára s úgy fizesse azt becsületből, mióta maga-magának fizetné. Így lesz az ügyön és az eredményen s legyen is Istennek áldása!

Budapest, 1933. december 8.

Józan Miklós
lelkész-elnök,
az „Alap” kezelője.

Egyesített nyugtázás azokról az adományokról, amelyeket a 345. János Zsigmond cserkészcsapat jamboree táborozása, valamint zászlószögeinek beverése alkalmával testületek, valamint egyesek a csapat javára befizettek: Gróf Batthyány Ilona alap 375.— P.; dr. báró Daniel Gábor, Unitárius Misszióház 150—150 P.; Ismeretlen adakozók zászlószögre 134.— P.; dr. Kozma Jenő, Orsz. Közp. Hitelszövetkezet 100—100 P.; Orsz. Magy. Tejszöv. Központ 50 P.; Faluvégi Áron, Klein Géza, dr. Schmer Sándor, dr. Veress Pál 20—20 P.; Rákos-utcai hittani csoport 19 P 03 f.; Jancsi Mihály, özv. Lipkay Arthurné, dr. Simon Mihály Pál, dr. Zsakó Gyula 15—15 P.; Dimény Lajos, Péterfy Gyula, Rédiger Károly, Suberka Gizella 13—13 P.; Nemes Aurél 12 P.; Boncza Ferenc, dr. Dalmady Zoltán, Dimény Mózes, Fodor Béla, özv. dr. Hédervary Hugóné, dr. Iván László, Józan Miklós, Kelemen Béla, dr. Májay Dezső, Nagy Áron, Schey Ernő, Ujváry László, dr. Zsakó Andor 10—10 P.; dr. Szende Gyula 9 P.; dr. Imre Józsefné 8 P 80 f.; Ürmösy Gyula 6 P.; Imreh József 5 P 10 f.; Bartók Géza, dr. Benczedy László, dr. Bródy László, dr. Dalmady István, H. Fejér Domokos, Ferencz József, Gyarmathy Mózes, dr. Hajós Béla, Izsák Zsigmondné, Kováts András, Kováts Gábor, Kökösi Zsigmond Sándor, Molnár János, dr. Rédiger Zoltán, dr. Rubin László, Szentannai Sámuel, dr. Szinte János, dr. Zsakó István 5—5 P.; Persely adomány 4 P 43 f.; dr. Konez János, László János, Nagy Lajos, dr. Putnoky László 4—4 P.; Barabás Irma, Botár Imre, Derzsy Kálmán, dr. Geley József, Komlosi Gyula, Jahl Nándor, Késmárky Akos, A. Kovács József, dr. Mahler Sándor, dr. Péterfy Gyula 3—3 P.; Ágoston József, Barabás Áron, Bokor Mihály, dr. Borbély András, Csatkay Jenő, Hegedüs Szilárd, József Dezső, Kiss Mózes, dr. Marossy Ferenc, Orbán János, dr. Polgár László, Sigmund

Olga 2—2 P.; Bakaló Simon, Balogh Márton, özv. dr. Nyiredy Jenőné, dr. Sandor Jenő, Sigel Károlyné, Simonfy András, Zsigmond Lőrinc 1—1 P.

A jószívű adakozók fogadják úgy a fenn-tartó testület, mint a csapat parancsnokságának igaz magyar szívből jövő háláját. Jó munkát!

Pethő István

a csapat parancsnoka.

Az Unitárius Nőszövetség elszámolása a János Zs. cserkész cs. zászlójának költségeiről: A) Cserkészcsapatunk zászlójára adakoztak: 1. Gyűjtőiveken: *Józan Miklósné gyűjtőivén*: Dr. Tóth György 10.—, Józan Miklósné 10.— összesen: 20.— pengő. *Vitéz Nyiredy Gézáne gyűjtőivén*: Gyulai Tibor 10.—, Dr. Mikó Gábor 10.—, Dr. Iván László 5.—, Dr. Mikó Miklós 10.—, Dr. Csiki Gábor 10.—, Mikó Ferenc 10.—, Vitéz Nyiredy Gézáne 5.—, Dr. Veress Gábor 10.—, Belovary Istvánné 2.— összesen 72.— pengő. *Barabás Istvánné gyűjtőivén*: özv. Ráduly Jánosné 10.—, Barabás Istvánné 5.—, Gáthy Fülöpné 10.—, Derzsy J. és Zs. 1.— összesen 26.— pengő. *Halasz Jánosné gyűjtőivén*: Br. dr. Daniel Gábor 40.—, özv. Dr. Hédervary Hugóné 10.—, Dr. Halasz Jánosné 10.— összesen 60 pengő. *Özv. Arlow Viktorné gyűjtőivén*: Májay Beláné 1.—, özv. Dr. Nyiredy Jenőné 5.—, Nyiredy Erzsébet 1.—, özv. lovag Arlow Viktorné 10.—, özv. Nyiredy Gézáne 1.—, özv. Török Kálmánné 1.—, Mezei Károlyné 1.— összesen 20.— pengő. *Pausperth Károlyné gyűjtőivén*: 10.— pengő. *Dr. Enyedy Róbertné gyűjtőivén*: Dr. Beregi Endre 10 pengő, Dr. Enyedy Róbertné 5.—, Bíró Jánosné 5.— összesen 20 pengő. *Péterfy Julia gyűjtőivén*: Péterfy Julia 5.—, Péterfy Maria 1.— összesen 6 pengő. *Polgár Margit gyűjtőivén*: Polgár Lipótné 3.—, Polgár Margit 2.— összesen 5.— pengő. *Jukl Károlyné gyűjtőivén*: Dr. Kerekes Sándorné 2.—, Szemere Árpádné —.50, Ebner János 1.—, Moravec —.20, Bleyer —.50, Fischer 1.—, Jukl Károlyné 2.— összesen 7.20 pengő. *Dr. Tibanyi Györgyné gyűjtőivén*: 5.— pengő. *özv. Rend Domokosné gyűjtőivén*: Balla István 1.50, özv. Borsos Józsefné 1.—, Szép Margit —.50, özv. Rend Domokosné 12.— összesen 15.— pengő. *Borsosné Wendler J. gyűjtőivén*: 5.— pengő. *Deák Farkasné gyűjtőivén*: Deák Farkasné 2.50, Deák Farkas 2.50; összesen 5.— P.; *Hegyi Gyuláné gyűjtőivén*: 10.— P.; *Kiss Irén gyűjtőivén*: Kiss Irén és Jolán 6 pengő. *Mihály Rudolfné gyűjtőivén*: Konopi Kálmánné 3.—, Konopi Kálmán 5.—, Mihály Judit 1.—, Mihály Rudolfné 1.— összesen 10.— pengő. *özv. Nyirő Gézáne gyűjtőivén*: özv. Nyirő Gézáne 5.— pengő, Pech Aladárné 2.—, Dr. Benczedy Lászlóné 1.—, Fuley Csorg Lajos 1.—, Tóth György 1.— összesen 10.— pengő. Gyűjtőiveken összesen: 312.20 pengő. 2. Egyházközségi pénztár utján: Zsigmond Lőrinc 1.—, Jáhl Nándorné 1.—, Schey Ernőné 20.—, Lázár József 5.—, Bencze Beláné 2.— összesen 29.— pengő. 3. Posta utján özv. Bodnár Józsefné 3.—, vitéz Kozma Ferencné 10.—, Dimény Mózesné 10.—, Orbán Etel 3.—, özv. Lipkay Arthurné 15.—, Dr. Kozma Jenő 30.—, Tontsch Róbertné 3.— összesen:

74.— pengő. 4. egyesek utján: Szokolayné T. M. 2.—, Csiki Pálné 1.—, Ujváry László 3.—, Irsay Ervinné 6.—, Albert Jánosné 3.—, özv. Fábry Edéné 5.— összesen: 20.— pengő. 5. Zászlóavatáson Fürst Ödön és neje 10.— pengő. Összesen befolyt: 445 pengő 20 fillér. B) Kiadás: Zászlóanyag és munkadíj 399.70, zászlószalag és munkadíj 85.—, zászlórud 45.— pengő, összes kiadás: 529.70 pengő. A különbözet: 84.50 P. ideiglenesen fedezve a Nőszöv. pénztárából. *B. I-né.*

Istentiszteleti sorrend 1933. január havában.

H O L	Melyik napon	Nely órában	Szolgálatot végzi
A., Templomokban:			
V. Koháry-u. 4. (ifjúsági)	14.	d.e. 11.	Pethő István
" "	1. 21.	" "	Józan Miklós
" "	7. 28.	" "	Barabás István
IX., Rákos-u. 3.	1.14.28.	d.e. 10.	dr. Csiki Gábor
" "	21.	" "	Ferencz József
" "	7.	" "	Ferencz József Pethő István
B., Körzetekben:			
VI. Gömb-u. 53. el. iskola	14.	d.u. 4.	Barabás István
X. M. Á. V. telep Prot. imah.	7.	d.u. 4.	Ferencz József
" "	21.	" "	dr. Csiki Gábor
C., Pestkörnyéken:			
Budafoke — Ref. templom	28.	d.e. 11.	Ferencz József
Csepel — Templomtéri p. isk.	14.	" "	Ferencz József
Kispest — Wekerle-t. II. sz. e. isk.	21.	d.u. 4.	Ferencz József
Pszterzsébet — Erzsébet-u. e. i.	14.	" "	Ferencz József
" "	28.	" "	dr. Csiki Gábor
Psztlőrinc - All. Tel. - Kulturház	14.	d.e. 11.	Józan Miklós
" "	28.	" "	Pethő István
Ráko-palota - Máv. telepi isk.	21.	d.u. 4.	Barabás István
Ujpest - Szt. István-téri polg. isk.	7.	" "	Barabás István
D., Vidéken:			
a. Debrecen — Hatvan-u. 24. Unitárius Imaház	7.	d.e. 10.	dr. Csiki Gábor
b., Hódmezővásárhely — Unit. templom	28.	d.e. 9.	Józan Miklós

NB! Minden szombat este 6 órakor a Rákos-utcai gyülekezeti teremben egyházi énekpróba.